

Notat - Basisbudget 2024-27 (uddybende notat)

Sagsnavn: Budget 2024-27
Sagsnummer: 00.01.00-S55-2-22
Skrevet af: Brian Almann Hansen og Susanne Risager Clausen
E-mail: brian.hansen@randers.dk
Forvaltning: Budget
Dato: 23-08-2023
Sendes til: Byrådet (som en del af budgetmaterialet 2024-2027)

Dette notat indeholder en uddybende beskrivelse af indholdet af det samlede budgetforslag 2024-27, herunder en nøjere gennemgang af de enkelte poster i resultatopgørelsen.

Udgangspunktet for budgetlægningen er overslagsårene fra budget 2024-26 (hvor 2027 i udgangspunktet sættes lig 2026). Dette udgangspunkt korrigeres herefter for byrådsbeslutninger siden budgetvedtagelsen, konsekvenser af regeringsaftalen (herunder lovændringer) og den demografiske udvikling.

På indkomstoverførsler foretages budgetlægning fra bunden under hensyntagen til kommunens regnskabserfaringer samt KL's vækstforudsætninger.

De relevante budgetforudsætninger vil blive beskrevet undervejs. Dispositionen i notatet er som følger:

1. Resultatopgørelsen i budgetforslaget 2024-27
2. Skatter
3. Tilskud og udligning
4. Serviceudgifter
5. Øvrig drift
6. Skattefinansieret anlæg
7. Jordforsyning, ældreboliger og brugerfinansieret område
8. Finansposter

Bilag 1 – Udligning af udgiftsbehov (specifikationer)

1. Resultatopgørelsen i budgetforslaget 2024-27

Med udgangspunkt i de anvendte budgetforudsætninger (som er sammenfattet i hovednotatet) kan der opstilles følgende resultatopgørelse for budgetforslaget 2024-27:

Resultatopgørelse (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Skatter	-5.218,4	-5.444,5	-5.585,3	-5.841,2
Tilskud	-2.446,0	-2.581,3	-2.858,6	-3.030,2
Skatter og tilskud i alt	-7.664,4	-8.025,8	-8.443,9	-8.871,4
Serviceudgifter	4.910,9	4.915,1	4.933,2	4.946,2
Pris og lønpulje, serviceudgifter		233,5	480,3	740,3
Øvrig drift	2.506,5	2.552,6	2.599,3	2.630,1
Pris og lønpulje, øvrig drift		88,8	183,9	284,0
Driftsudgifter i alt	7.417,4	7.790,0	8.196,7	8.600,6
Renter	12,8	12,0	11,3	10,6
Resultat af ordinær drift	-234,2	-223,8	-235,9	-260,2
Skattefinansierede anlæg	211,5	142,3	148,5	166,9
Pris og lønpulje, anlæg		4,1	8,7	18,1
Skattefinansieret anlæg i alt	211,5	146,4	157,2	185,0
Resultat af ordinær drift og anlæg	-22,7	-77,4	-78,7	-75,2
Jordforsyning	1,4	-0,6	-1,2	-1,4
Pris og lønpulje, jordforsyning		-0,6	-1,3	-2,0
Ældreboliger	4,1	4,9	5,7	6,5
Pris og lønpulje, ældreboliger		-0,7	-1,6	-2,5
Brugerfinansieret område	-5,5	-12,8	-12,8	-12,8
Pris og lønpulje, brugerfinansieret		-0,7	-1,4	-2,1
Årets resultat før finansposter	-22,7	-88,0	-91,2	-89,5
Optagne lån	-31,6	-13,4	-19,3	-15,6
Afdrag på lån	84,1	84,6	84,6	85,8
Finansforskydninger	-67,2	-1,5	-13,3	-13,0
Finansposter i alt	-14,6	69,6	52,1	57,2
Kassebevægelse	-37,3	-18,3	-39,2	-32,3

(Negative beløb angiver indtægter/overskud)

Ud fra resultatopgørelsen kan det politiske råderum beregnes. Dette er beskrevet nærmere i hovednotatet.

Nedenfor vil de enkelte tal i ovenstående resultatopgørelse blive gennemgået nærmere.

2. Skatter

Ved budgetlægningen af skatter samt tilskud og udligning forudsættes der i udgangspunktet - i lighed med tidligere år - valg af statsgaranteret udskrivningsgrundlag/udligningsbeløb i 2024. Desuden forudsættes uændret udskrivningsprocent vedrørende indkomstskat.

Specifikationen vedrørende skatter ser ud som følger:

Skatteindtægter (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Indkomstskat	-4.764,2	-5.006,4	-5.159,1	-5.414,8
Selskabsskat	-100,7	-87,5	-86,5	-85,6
Grundskyld	-327,6	-324,3	-314,5	-315,5
Dækningsafgift	-23,1	-23,2	-22,2	-22,3
Forskerskat	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Dødsboskat	-1,8	-2,0	-2,0	-2,0
Skatter i alt	-5.218,4	-5.444,5	-5.585,3	-5.841,2

(Negative beløb angiver indtægter/overskud)

Nedenfor gennemgås de enkelte poster hver for sig:

2.1 Indkomstskat

Langt den største post blandt skatterne vedrører indkomstskat - nemlig godt 90%. Nedenstående tabel viser den forventede udvikling i udskrivningsgrundlaget, og det forventede provenu forudsat uændret udskrivningsprocent (25,8%):

Indkomstskat (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Udskrivningsgrundlag	18.495,8	19.435,7	20.028,8	21.020,9
Forskudsskat (25,8%)	-4.771,9	-5.014,4	-5.167,4	-5.423,4
Bidrag til skrå skatteloft	7,7	8,0	8,3	8,6
Indkomstskat i alt	-4.764,2	-5.006,4	-5.159,1	-5.414,8

(Negative beløb angiver indtægter/overskud)

Udskrivningsgrundlaget i 2024 svarer til det statsgaranterede beløb. For overslagsårene budgetteres (som vanligt) ud fra en forventet statsgaranti i overslagsårene baseret på KL's skatte og tilskudsmodel. Ved fremskrivningen tages hensyn til antal skatteydere og skatteydernes sammensætningen i Randers Kommune.

Skønnet fra KL er baseret på den Økonomiske Redegørelse fra maj 2023. Denne redegørelse indebærer en forholdsvis stor stigning i det skønnede beskatningsgrundlag for kommunerne i 2024. Stigningen vedrører højere skøn for lønudviklingen samt opjusterede skøn for antallet af beskæftigede sammenlignet med tidligere skøn.

Merprovenuet på landsplan kan opgøres til 10,2 mia. kr. i 2024, 15,7 mia. kr. i 2025 og 21,3 mia. kr. i 2026. Som konsekvens heraf er balancetilskuddet reduceret tilsvarende. De samlede økonomiske konsekvenser for Randers Kommune (inkl. udligningen) er indarbejdet i budgetforslaget.

KL's skøn for den enkelte kommune tager udgangspunkt i de endelige skattedata for 2021. Ultimo august 2023 forventes en ny økonomisk redegørelse fra Finansministeriet, og på det tidspunkt er skattetallene for 2022 næsten endelige. Der er dermed et nyt skattegrundlag, som givetvis vil medføre ændrede skøn fra KL og dermed en revideret udgave af skatte- og tilskudsmodellen primo/medio september. Eventuelle korrektioner som følge heraf vil (som sædvanligt) blive medtaget som tekniske korrektioner til basisbudgettet.

Ovenstående tabel viser desuden et bidrag til det skrå skatteloft på 7,7 mio. kr. i 2024 stigende til 8,6 mio. kr. i 2027. Bidraget betales hvis følgende to betingelser begge er opfyldt:

- Kommuneskatten skal være sat op i forhold til 2007 – dette er tilfældet i Randers Kommune, hvor skatteprocenten i 2007 var 25,27% (altså en forøgelse på 0,53%)
- Udskrivningsprocenten skal overstige den aktuelle medfinansieringsgrænse på 25,01 pct. Dette er tilfældet i Randers Kommune med en udskrivningsprocent på 25,8% (0,79% point over).

Randers Kommune opfylder begge betingelser og skal dermed bidrage til det skrå skattegrundlag. Beløbet i 2024 beregnes som topskattegrundlaget (på 1,46 mia. kr.) ganget med den mindste af ovenstående differencer (altså 0,53%) – og tilsvarende for de øvrige år.

2.2. Selskabsskat

Den kommunale andel af selskabsskatteindtægterne afregnes på baggrund af den realiserede selskabsskat tre år tidligere. Indtægten i 2024 er således baseret på indkomståret 2021, og tallene ser ud som følger:

Selskabsskat til afregning 2024	Mio. kr.
Vedr. indkomstår 2021	
Selskabs- og fondsskat vedr. 2021	-88,3
Afregning som hjemstedskommune	18,7
Afregning som filialkommune	-30,7
I alt (før afregning vedr. tidligere år)	-100,2
Afregning vedr. tidligere år	
Afregning som hjemstedskommune	-0,1
Afregning som filialkommune	-0,3
I alt vedr. tidligere år	-0,5
I alt	-100,7

(Negative beløb angiver indtægter/overskud)

Selskabsskatten i 2024 udgør altså 100,7 mio. kr.

For overslagsårene følges KL vækstprocenter for selskabs- og fondsskatten – og her forventes en negativ vækst i overslagsårene på hhv. -9,4%, -1,3% og -1,0%. Den negative vækst skal ses i lyset af den meget højere vækst fra 2023-24 på 39,8%.

Mht. budgetteringen af "afregning som hjemstedskommune" samt "afregning vedrørende tidligere år" er budgettet i overslagsårene fastlagt ud fra et gennemsnit over de seneste 3 år.

Den samlede selskabsskat kan dermed opgøres som følger:

Mio. kr.	2024	2025	2026	2027
Selskabsskat	-88,3	-79,9	-78,9	-78,0
Afregning mellem kommuner	-12,0	-7,4	-7,4	-7,4
I alt	-100,2	-87,3	-86,2	-85,4
Afregning vedr. gamle år	-0,5	-0,3	-0,3	-0,3
Selskabsskat i alt	-100,7	-87,5	-86,5	-85,6

(Negative beløb angiver indtægter/overskud)

Altså forventes en indtægt på 87,5 mio. kr. i 2025 faldende til 85,6 mio. kr. i 2027.

På landsplan har der (i forhold til forudsætningerne i B2023-26) været merindtægter på 0,9 mia. kr. i 2024, 1,7 mia. kr. i 2025 og 2,0 mia. kr. i 2026. Som følge heraf er bloktilskuddet reduceret tilsvarende.

Nedenstående tabel viser ændringerne vedrørende selskabsskat for Randers Kommune og de tilhørende ændringer vedrørende bloktilskud samt udligning:

Ændringer vedrørende selskabsskat (1.000 kr.)	2024	2025	2026	2027
Ændret selskabsskat	-32,0	-17,3	-14,5	-13,7
Ændret udligning	8,9	-5,6	-9,3	-8,8
Ændret bloktilskud	14,5	28,3	33,0	30,7
Selskabsskat i alt (netto)	-8,5	5,5	9,2	8,2

(Negative beløb angiver indtægter/overskud)

Indtægten fra selskabsskat i 2024 var 32 mio. kr. højere end tidligere forventet¹. I modsat retning trækker udligning og bloktilskud, således at der samlet er en nettomerindtægt i 2024 på 8,5 mio. kr.

I overslagsårene er der tale om nettomindreindtægt i hvert af årene 2025-2027. Mindreindtægten opstår primært fordi Randers Kommune bliver modregnet i bloktilskuddet i forhold til andelen af folketallet på 1,69%, hvorimod selskabsskatterne i Randers Kommune kun udgør 0,69% af landsplan i 2024.

KL oplyser, at skønnene på landsplan fra 2025 og frem vil blive opdateret i september på baggrund af økonomisk redegørelse for august 2023. Dette kan give anledning til justering af ovennævnte tal vedrørende 2025-27 (justeringerne medtages som tekniske korrektioner til basisbudgettet).

2.3 Grundskyld

Folketinget vedtog den 30. maj 2023 forslag til en nye ejendomsskattelov (inkl. en række følgelove). Hermed udmøntes størstedelen af boligskatteforliget fra maj 2017 og efterfølgende aftaler fra maj 2018 og maj 2020.

I 2024 omlægges beskatningen for boligejerne fra afgiftspligtige grundværdier til beskatning direkte på grundværdien for ejendomsjere. De kommunale grundskyldspromiller fastsættes ved lov, så provenuet fra grundskylden i hver enkelt kommune i 2024 svarer til hvad grundskylden i 2024 ville udgøre med en

¹ Årsagen til nettomerindtægten i 2024 skyldes at Randers Kommune i budget 2023-26 indregnede en væsentligt lavere vækst end forudsat af KL. Baggrunden var at væksten ifølge KL primært forventedes at vedrøre et antal meget store selskaber.

stigningsbegrænsning på 2,8%. For Randers Kommune er grundskyldspromillen for 2024-2028 fastlagt til 13,9 promille (øvrige ejendomme) og 7,2 promille (produktionsjord).

Skatteministeriet har udarbejdet foreløbige skøn for hver enkelt kommunes indtægter fra grundskyld. KL oplyser at disse skøn er behæftet med usikkerhed og at KL har rejst et antal spørgsmål. Det forventes, at ministeriet efter sommerferien foretager en kvalitetssikring af de udsendte skøn og udarbejder opdaterede skøn. Der kan med andre ord komme ændringer til de tal, der pt. indgår i basisbudgettet.

De budgetterede indtægter fra grundskyld kan (på baggrund af de foreløbige opgørelser fra Skatteministeriet) opgøres som følger:

Provenu af grundskyld (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Grundskyld landbrug (7,2 promille)	-22,6	-23,2	-21,7	-21,7
Grundskyld, øvrige (13,9 promille)	-310,0	-306,1	-297,8	-298,8
Skønnet tilbagebetaling vedr. tidligere år	5,0	5,0	5,0	5,0
Grundskyld i alt	-327,6	-324,3	-314,5	-315,5

(Negative beløb angiver indtægter/overskud)

I lighed med sidste år er der budgetlagt med 5,0 mio. kr. i skønnet tilbagebetaling som følge af klager. Samlet medfører det indtægter fra grundskyld på 327,6 mio. kr. i 2024 faldende til 315,5 mio. kr. i 2027.

Den nuværende stigningsbegrænsning for grundværdier ophæves med den nye ejendomsskattelov. Dette har store udligningsmæssige konsekvenser – og derfor er der indført en såkaldt neutraliseringsordning. Denne neutraliseringsordning er indarbejdet i KL's skatte- og tilskudsmodel – og dermed også i nærværende budgetforslag for Randers Kommune.

2.4 Dækningsafgift

Folketinget har vedtaget ved lov, at grundlaget for dækningsafgift for erhvervsjendomme pr. 1. januar 2022 omlægges fra forskelsværdi til grundværdi. Ændringen skal ses i sammenhæng med et ønske om at sikre sammenhæng til vurderingerne af ejerboliger samt et mere enkelt beskatningsgrundlag.

Af lovforslaget fremgår det, at det ændrede beskatningsgrundlag ikke i sig selv medfører ændret provenu, idet det forudsættes, at promillerne justeres så provenuet forbliver uændret. For Randers Kommune er promillen opgjort til 6,2 promille.

Fra 2024 og frem tages udgangspunkt i de skønnede indtægter for dækningsafgift opgjort ud fra de foreløbige skøn for de kommende vurderinger for erhvervsjendomme. Den 1. maj to år efter skatteåret foretages en efterregulering.

Ligesom ved grundskyld har Skatteministeriet udarbejdet et foreløbigt skøn på kommuneniveau for indtægterne vedrørende dækningsafgift for erhvervsjendomme i perioden 2024-27. Med hensyn til dækningsafgift for offentlige ejendomme tages udgangspunkt i det niveau ministeriet anvender ved beregning af "udligning af dækningsafgift" – og KL forudsætter uændret niveau frem til 2027.

De samlede budgetbeløb er dermed som følger:

Dækningsafgift, mio. kr.	2024	2025	2026	2027
Dækningsafgift på erhvervejendomme	-16,8	-16,8	-15,8	-15,9
Dækningsafgift af off. Ejendomme	-6,4	-6,4	-6,4	-6,4
Dækningsafgift i alt	-23,1	-23,2	-22,2	-22,3

Dækningsafgiften udgør altså indtægter på 23,1 mio. kr. i 2024 faldende til 22,3 mio. kr. i 2027.

På landsplan forventes merindtægter vedrørende dækningsafgift for erhvervejendomme, og som følge heraf reduceres kommunernes bloktilskud. Tallene for Randers Kommune viser dog ikke øgede indtægter, men derimod færre indtægter. Det indgår imidlertid i økonomiaftalen for 2024, at kommuner, som vil få et nettotab herved, kompenseres.

Nedenfor vises de relevante beløb for Randers Kommune:

Ændringer vedr. dækningsafgift på erhvervejendomme (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Ændret dækningsafgift (mindreindtægt)	5,9	6,8	8,7	8,6
Reduktion i balancetilskud	11,0	9,5	5,0	5,2
Tilskud som følge af tab vedr. omlægning	-16,9			
Ændringer i alt	0,1	16,3	13,7	13,8

(Negative beløb angiver indtægter/overskud)

Modsat landstendensen har Randers Kommune som ovenfor nævnt ikke merindtægter vedrørende dækningsafgift, men derimod mindreindtægter på 5,9 mio. kr. i 2024. Hertil kommer et reduceret balancetilskud på 11,0 mio. kr. Randers Kommune bliver dog kompenseret herfor med 16,9 mio. kr. således at området samlet set (stort set) går i balance i 2024.

Mht. overslagsårene har KL i deres tilskudsmodel ikke indregnet et særskilt tilskud – som følge heraf er der heller ikke i budgetforslaget indregnet et tilskud i overslagsårene 2025-2027.

2.5 Forskerskat og dødsboskat

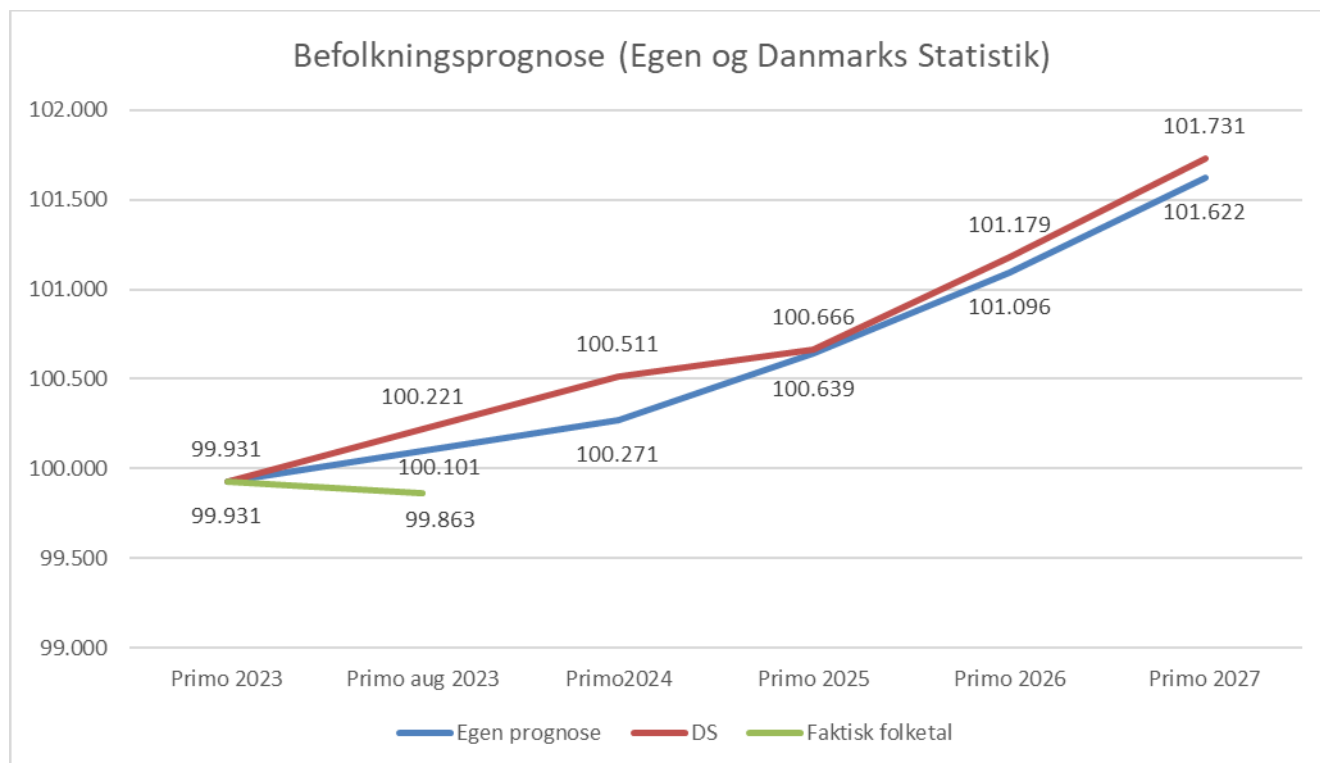
Forskerskatten er budgetlagt med 1,0 mio. kr. i årene 2024-27. Den seneste opgørelse (for 2022) viser en indtægt på 1,1 mio. kr.

Dødsboskatten afregnes 3 år efter indkomståret. For 2024 er indtægten opgjort til 1,8 mio. kr. Derefter forudsættes 2,0 mio. kr. i årene 2025-27.

3. Tilskud og udligning

Ved budgetlægningen af tilskud og udligning forudsættes (i lighed med tidligere år) valg af statsgaranti i 2024.

Det statsgaranterede folketal fra Danmarks Statistik (DS) er på 100.511 pr. 1/1 2024, hvilket ligger en del over kommunens egen prognose på 100.271 personer – og væsentligt over det aktuelle folketal pr. primo august 2023 på 99.863 personer, jf. nedenstående figur:

Figuren viser, at det aktuelle folketal primo august 2023 er på 99.863 – altså noget under kommunens egen prognose og væsentlig under prognosen fra DS². Der er således betydelig usikkerhed om, hvorvidt folketallet i Randers Kommune når op på det forudsatte i 2024 og frem.

Et særudtræk fra Cowi viser følgende befolkningsudvikling i 1. halvår 2023:

Udvikling i 1. halvår 2023	Antal
Fødselsbalance	-82
Vandringsbalance	159
Mellemkommunal flyttebalance	93
Udvikling i alt	170
Korrektioner/oprydning	-227
Udvikling inkl. korrektioner	-57

² Antallet medio 2023 i egen prognose og prognosen fra DS er fundet som gennemsnittet af antallet pr. 1/1 2023 og 1/1 2024.

Figuren viser en negativ fødselsbalance på 82 personer i 1. halvår 2023. I modsat retning trækker en positiv vandringsbalance (ift. udlandet) på 159 personer³ og en mellemkommunal flyttebalance på 93 (tilflytning på 1.862 og fraflytning på 1.769). Dette giver en samlet udvikling (før korrektioner) på 170 personer i 1. halvår 2022.

Som det fremgår af tabellen, er der imidlertid foretaget meget store korrektioner af folketallet på -227 personer. Dette vedrører personer, der ikke har meldt flytning til Borgerservice, men ikke længere opholder sig i Randers Kommune – primært personer, der nu er registreret som "udvandret" fra Randers Kommune – givetvis i løbet af 2022. Opgørelsen fra Cowi viser, at det primært drejer sig om ukrainske statsborgere (-102 personer) og næststørste gruppe vedrører rumænske statsborgere (-53 personer).

Konklusionen på ovennævnte er således, at væksten i 1. halvår (før korrektioner) er på 170 personer, hvilket svarer til præcist halvdelen af prognosens forudsatte vækst på 340 personer fra 1.1.2023 til 1.1.2024. Årsagen til faldet i folketallet i 1. halvår kan således udelukkende henføres til de tekniske korrektioner/oprydning i systemet på i alt 227 personer.

Det endelige valg mellem statsgaranti og selvbudgettering skal først foretages i forbindelse med 2. behandlingen af budget 2024-27, og der vil hertil (i lighed med tidligere år) blive udarbejdet særskilt notat om sagen. Men de foreløbige tal for befolkningsudviklingen tyder på, at statsgarantien (alt andet lige) vil være mest fordelagtig for kommunen.

I lighed med tidligere år anvendes kommunens egen prognose for 2025 og frem. Hvis det viser sig – som tallene foreløbigt tyder på – at folketallet pr. 1/1 2025 ikke når op på de forudsatte 100.639, kan det imidlertid have forholdsvis store konsekvenser for de modtagne udligningsbeløb – også selv om demografireguleringerne på udgiftssiden vil trække i den anden retning.

For at imødegå denne risiko er der i budgetforslaget indregnet en reservebuffer vedrørende folketallet på 10 mio. kr. i 2025, 15 mio. kr. i 2026 og 20 mio. kr. i 2027. Bufferen skal ses i sammenhæng med de store merindtægter fra udligningen, der beskrives nedenfor.

---

³ Dette tal dækker over en indvandring i 1. halvår 2023 på 381 personer og en udvandring på 222 personer – altså netto et plus på 159 personer. Nettoindvandringen vedrører primært rumænske statsborgere (+49 personer) og ukrainske statsborgere (+44 personer).

3.0 Oversigtstabel

Ud fra ovenstående forudsætninger kan der nu opstilles følgende tabel, der viser de budgetterede beløb vedrørende tilskud/udligning.

Nedenstående tal er som udgangspunkt alle fra KL's skatte- og tilskudsmodel, bortset fra de linjer der er markeret med blå – her er der tale om særlige skøn for Randers Kommune, som ikke er en del af KL's tilskudsmodel, jf. nedenstående beskrivelse:

Tilskud og udligning (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Udligning af beskatningsgrundlag	-571,3	-606,5	-707,5	-740,4
Tillæg til kommuner med lavt beskatningsgrundlag	-38,4	-42,2	-63,7	-66,6
Yderligere tillæg vedr. beskatningsgrundlag	-15,5	-14,6	-16,1	-16,7
Buffer vedr. folketal	0,0	10,0	15,0	20,0
Korrektion vedr. overudligning	5,3	5,4	6,3	6,5
Udligning af udgiftsbehov	-292,9	-304,7	-313,7	-324,8
Tillæg for kommuner med højt udgiftsbehov	-6,3	-6,6	-6,7	-7,0
Finansiering af tillæg vedr. udgiftsbehov	3,9	4,2	4,4	4,7
Bidrag til kommuner med tab på udligningsreformen	23,0	23,0	23,0	23,0
Ordinært bloktilskud	-1.268,9	-1.375,6	-1.516,1	-1.635,6
Betinget bloktilskud vedr. service	-50,6	-50,8	-50,9	-51,0
Betinget bloktilskud vedr. anlæg	-16,9	-16,9	-17,0	-17,0
Kompensation for demografi m.m.	0,0	-8,5	-17,0	-25,5
Midtvejsregulering 2024 (sfa. ændret PL skøn)	5,0	5,0	5,0	5,0
Udligning af selskabsskat	-71,9	-67,4	-66,6	-66,1
Udligning af dækningsafgift af offentlige ejendomme	-0,8	-0,8	-0,8	-0,8
Udligning og generelle tilskud	-2.296,3	-2.446,9	-2.722,4	-2.892,3
Udlændingetilskud	-41,9	-43,8	-45,7	-47,7
Udlændingetilsvær	54,9	57,6	60,3	63,0
Udlændinge (netto)	13,0	13,8	14,6	15,3
Det særlige ældretilskud (generelt løft)	-14,5	-15,1	-15,8	-16,5
Det særlige ældretilskud (styrket kvalitet)	-19,4	-20,3	-21,2	-22,1
Tilskud vedr. bedre dagtilbud	-10,5	-11,0	-11,4	-11,9
Finansieringstilskud	-91,4	-91,4	-91,4	-91,4
Værdighedsmilliard	-20,4	-21,2	-22,2	-23,2
Pulje til bekæmpelse af ensomhed	-1,9	-2,0	-2,1	-2,2
Regionalt udviklingsbidrag	12,3	12,8	13,4	14,1
Tilskud vedr. tab sfa ændring i dækningsafgift	-16,9	0,0	0,0	0,0
Særlige tilskud i alt	-162,8	-148,3	-150,7	-153,3
TOTAL	-2.446,0	-2.581,3	-2.858,6	-3.030,2

(Negative beløb angiver indtægter)

Der er således budgetlagt indtægter på 2.446,0 mio. kr. i 2024 stigende til 3.030,2 mio. kr. i 2027.

Nedenfor gennemgås de største/nye poster i tabellen:

3.1 Udligning af beskatningsgrundlag

Der foretages en særskilt udligning vedr. hhv. beskatningsgrundlag og udgiftsbehov.

Udligningen af beskatningsgrundlag er opdelt i følgende tre poster:

1. Den generelle udligning (75%)
2. Yderligere udligning for kommuner med lavt beskatningsgrundlag (20%)
3. Yderligere tillæg vedr. beskatningsgrundlag

Den generelle udligning (75%)

Der udlignes med 75% af forskellen mellem kommunens beregnede skatteudskrivning og kommunens befolkningsmæssige andel af den samlede skatteudskrivning.

Kommunens beregnede skatteudskrivning findes ved gange det samlede beskatningsgrundlag (19740,9 mio. kr.⁴) med den landsgennemsnitlige skatteprocent (25,012%). Herved fås en beregnet skatteudskrivning på 4.937,7 mio. kr.

De samlede skatteindtægter på landsplan er 337.869,6 mio. kr. og Randers Kommunes befolkningsmæssige andel heraf er 1,687% svarende til 5.699,4 mio. kr. Regnestykket ser da således ud:

Udligning af beskatningsgrundlag i 2024	Mio. kr.
Beregnet skatteudskrivning, Randers	4.937,7
Befolkningsmæssig andel af samlet skatteindtægt	5.699,4
Forskel	-761,7
Udligningspct	75,0
Udligningsbeløb (indtægt)	-571,3

Randers Kommune modtager altså 571,3 mio. kr. i den generelle udligning af beskatningsgrundlag i 2024.

Yderligere udligning for kommuner med lavt beskatningsgrundlag (20%)

For de kommuner, hvor den beregnede skatteudskrivning for Randers Kommune er mindre end 90% af kommunens befolkningsmæssige andel (= 5.129,4 mio. kr.), foretages der en yderligere udligning på 20% af denne forskel.

Regnestykket ser ud som følger:

Tillæg til kommuner med lavt beskatningsgrundlag i 2024	Mio. kr.
Beregnet skatteudskrivning, Randers	4.937,7
90% af "befolkningsmæssig andel af det samlede udgiftsbehov"	5.129,4
Forskel	-191,8
Udligningspct	20,0
Udligningsbeløb (indtægt)	-38,4

⁴ Beskatningsgrundlaget er defineret som udskrivningsgrundlaget tillagt 2,75% af grundværdier vedr. produktionsjord og 10,46% af grundværdier vedr. øvrige ejendomme.

Randers Kommune modtager altså 38,4 mio. kr. i yderligere udligning som følge af svagt beskatningsgrundlag.

Yderligere tillæg vedrørende beskatningsgrundlag

Ovennævnte yderligere udligning for kommuner med svagt beskatningsgrundlag medfører et samlet udligningsbehov på landsplan på 468,1 mio. kr.

For kommuner med højt beskatningsgrundlag sker der en yderligere udligning på 18% af den del der overstiger 125% af kommunens befolkningsmæssige andel af det samlede skatteprovenu. Dette giver et samlet provenu på landsplan på 1.384,9 mio. kr.

Forskellen mellem disse to tal giver et nettobidrag på 916,9 mio. kr. som fordeles til alle landets kommuner efter indbyggertal. Randers Kommune modtager 15,5 mio. kr. i 2024.

3.2 Udligning af udgiftsbehov

Udligning af udgiftsbehov er ligeledes opdelt i 3 poster:

- Den generelle udligning (93%)
- Yderligere udligning for kommuner med udgiftsbehov over landsgennemsnit (2%)
- Finansiering af den yderligere udligning

Herudover beskrives merindtægten fra udligningen af udgiftsbehov nærmere i punkt 4 nedenfor.

Den generelle udligning (93%)

Ligesom ved udligning af beskatningsgrundlaget udignes også her forskellen mellem kommunens beregnede udgiftsbehov og kommunens befolkningsmæssige andel af det samlede udgiftsbehov.

Det beregnede udgiftsbehov for Randers Kommune består både af et aldersbestemt udgiftsbehov og et socioøkonomisk udgiftsbehov. Der henvises til underbilag 1 (nedenfor) for en nærmere beskrivelse af, hvordan udgiftsbehovet opgøres – herunder hvilke kriterier/variable, der medfører gevinst/tab for Randers Kommune.

Nedenstående tabel viser beregningen af ”udligning af udgiftsbehov”.

Udligning af udgiftsbehov i 2024	Mio. kr.
Beregnet udgiftsbehov, Randers	7.725,99
Kommunens andel af samlet udgiftsbehov	7.411,04
Forskel	-315,0
Udligningspct	93
Udligningsbeløb (indtægt)	-292,9

Tabellen viser, at Randers Kommune modtager 292,2 mio. kr. som udligning af udgiftsbehov.

Yderligere udligning (2%)

Der udlignes med yderligere 2% for de kommuner, hvor det beregnede udgiftsbehov er større end den befolkningsmæssige andel af det samlede udgiftsbehov. Som det fremgår ovenfor er dette tilfældet for Randers Kommune, og derfor svarer det i praksis til en udligning af udgiftsbehovet med 95% i alt.

Den yderligere udligning giver en indtægt for Randers Kommune på 6,3 mio. kr. i 2024

Finansiering af den yderligere udligning

Den yderligere udligning skal finansieres af alle landets kommuner. Det samlede finansieringsbeløb udgør 232,9 mio. kr., og Randers Kommunes andel heraf er (1,687%) svarende til 3,9 mio. kr.

Merindtægt fra udligning af udgiftsbehov

Nedenstående tabel viser merindtægten fra udligning af udgiftsbehov i forhold til forudsætningerne i B2023-26:

Budget 2023-36 (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Udligning af udgiftsbehov	-260,5	-264,7	-265,6	-265,6
Tillæg for kommuner med højt udgiftsbehov	-5,6	-5,7	-5,7	-5,7
I alt	-266,1	-270,4	-271,3	-271,3
Budget 2024-27 (mio. kr.)				
Udligning af udgiftsbehov	-292,9	-304,7	-313,7	-324,8
Tillæg for kommuner med højt udgiftsbehov	-6,3	-6,6	-6,7	-7,0
I alt	-299,2	-311,2	-320,5	-331,8
Forskel (mio. kr.)				
Udligning af udgiftsbehov	-32,4	-40,0	-48,2	-59,3
Tillæg for kommuner med højt udgiftsbehov	-0,7	-0,9	-1,0	-1,3
I alt (merindtægt)	-33,1	-40,9	-49,2	-60,5

Tabellen viser merindtægter på 33,1 mio. kr. i 2024 stigende til 60,5 mio. kr. i 2027.

Nærmere beregninger viser, at denne merindtægt kan splittes op på hhv. aldersbestemt og socioøkonomisk udgiftsbehov som følger:

Mio. kr.	2024	2025	2026	2027
Aldersbestemt udgiftsbehov	-2,7	-6,8	-8,9	-11,5
Socioøkonomisk udgiftsbehov	-30,4	-34,1	-40,3	-49,1
I alt (merindtægt)	-33,1	-40,9	-49,2	-60,5
Buffer vedrørende folketal		10,0	15,0	20,0
I alt inkl. buffer (merindtægt)	-33,1	-30,9	-34,2	-40,5

Tabellen viser at merindtægten på 33,1 mio. kr. i 2024 primært vedrører det socioøkonomiske udgiftsbehov (med en merindtægt på 30,4 mio. kr.) mens merindtægten fra det aldersbestemte udgiftsbehov kun er på 2,7 mio. kr.

Ovennævnte beløb indgår i beregningen af råderummet i budgetforslaget som en forbedring. Merindtægten vedrørende det socioøkonomiske udgiftsbehov skal ses i sammenhæng med ubalancen på indkomstoverførsler (se nedenfor) samt det generelle pres på blandt andet det specialiserede socialområde.

Som nævnt ovenfor tyder de aktuelle folketal på, at Randers Kommune ikke når op på det forudsatte folketal i 2025 og frem. For at imødegå denne risiko er der i budgetforslaget indregnet en reservebuffer vedrørende folketal på 10 mio. kr. i 2025, 15 mio. kr. i 2026 og 20 mio. kr. i 2027. Bufferen skal ses i sammenhæng med merindtægterne fra udligningen, jf. ovennævnte beskrivelse.

3.3 Bidrag til kommuner med tab på udligningsreform (særlig kompensation)

I forbindelse med udligningsreformen kunne der for nogle kommuner beregnes et tab - og dette tab kompenseres på følgende vis – afhængig af beskatningsgrundlaget:

- Beskatningsgrundlag under 180.000 kr. – tab over 0,15% kompenseres
- Beskatningsgrundlag over 180.000 kr. – tab over 0,40% kompenseres

Ordningen finansieres efter andel af folketal for de kommuner, der ikke har et tab på ordningen – herunder Randers Kommune. Bidraget er beregnet en gang for alle og udgør årligt 23 mio. kr. for Randers Kommune.

3.4 Bloktilskud

Bloktilskuddet fordeles efter andel af indbyggertallet i kommunen. Som tidligere nævnt er Randers Kommunes andel på 1,687% i 2024. Specifikationen af bloktilskuddet er som følger:

Bloktilskud 2024 (mio. kr.)	Land	Randers
Bloktilskud, udgangspunkt	-76.124	-1.284,1
Finansiering af tilskud til kommuner med vanskelige økonomiske vilkår mm	898,8	15,2
Bloktilskud i alt (før betinget)	-75.225	-1.268,9
Betinget bloktilskud, service	-3.000	-50,6
Betinget bloktilskud, anlæg	-1.000	-16,9
Bloktilskud i alt	-79.225	-1.336,4

(Negative beløb angiver indtægter/overskud)

Det samlede bloktilskud til udbetaling til Randers Kommune udgør således 1.336,4 mio. kr. i 2024. Som tidligere år er der dog et betinget bloktilskud på 3 mia. kr. vedr. serviceområderne (50,6 mio. kr.) og 1 mia. kr. vedrørende anlæg (16,9 mio. kr. for Randers Kommune).

Med hensyn til det betingende bloktilskud gælder følgende:

Budgetsituationen - de betingede bloktilskud kommer til udbetaling, hvis kommunerne under ét i budgetsituationen overholder de mellem regeringen og KL aftalte rammer for henholdsvis service og anlæg. En eventuel sanktion er som udgangspunkt kollektiv, men ministeren kan gøre sanktionen delvist individuel, hvis det vurderes, at enkeltkommuner ikke har udvist en passende budgetadfærd.

Regnskabssituationen – der er sanktion på servicerammen i regnskabet. Sanktionen er delt i en individuel del (60 pct.) som betales af de kommuner, som i regnskabet har overskredet det oprindelige budget samt en kollektiv del (40 pct.). Med hensyn til anlæg er der ikke en sanktionsmekanisme i regnskabssituationen, men af økonomiaftalen fremgår det (i lighed med tidligere år), at det er en central forudsætning for økonomiaftalen, at de kommunale anlægsudgifter både i budgetterne og regnskabet holdes indenfor det forudsatte niveau.

I budgetforslaget er det som sædvanlig forudsat, at kommunerne overholder de aftalte rammer på både service og anlæg, således at de betingede bloktilskud kommer til udbetaling.

3.5 Kompensation for demografi i overslagsår

I lighed med sidste år er der i budgetforslaget forudsat en kompensation i kommende års økonomiaftaler mellem regeringen og KL på 0,5 mia. kr. årligt fra 2025 og frem som følge af det demografiske udgiftspres – svarende til 8,5 mio. kr. i 2025 stigende til 25,5 mio. kr. i 2027 for Randers Kommune.

Kompensationen er ikke indregnet i KL's skatte- og tilskudsmodel, men det må forventes, at kommunerne også fremover bliver kompenseret for det stigende demografiske pres i et eller andet omfang.

Beløbets størrelse er behæftet med forholdsvis stor usikkerhed – og afhænger bl.a. af det fremtidige finanspolitiske råderum på landsplan. Forudsætningen om de 0,5 mia. kr. årligt skal således betragtes som en forventet samlet netto-kompensation til kommunerne.

3.6 Midtvejsregulering 2024

I økonomiaftalen for 2024 er kommunerne blevet kompenseret for en samlet pris- og lønudvikling fra 2023-24 på 4,2%. KL's aktuelle forventning til væksten er 4,1%. Der må således forventes en negativ midtvejsregulering af bloktilskuddet på ca. 300 mio. kr. svarende til ca. 5,0 mio. kr. for Randers Kommune. De forventede indtægter fra bloktilskuddet er som følge heraf varigt reduceret med 5,0 mio. kr. i 2024 og frem.

3.7 Udligning af selskabsskat

Der er fortsat udligning af selskabsskat med 50% af forskellen til landsplan. Beregningen af udligningsbeløbene i perioden 2024-27 ser således ud for Randers Kommune:

Udligning af selskabsskat	2024	2025	2026	2027
Provenu Randers (kr. pr. indbygger)	-1.002	-870	-855	-843
Provenu Land (kr. pr. indbygger)	-2.433	-2.209	-2.173	-2.143
Forskel (kr. pr. indbygger)	-1.431	-1.339	-1.318	-1.300
Folketal (statsgaranti i 2024)	100.513	100.639	101.096	101.622
Udligningsprocent	50	50	50	50
Udligning (mio. kr.)	-71,9	-67,4	-66,6	-66,1

(Negative beløb angiver indtægter/overskud)

Randers Kommune modtager altså 71,9 mio. kr. i udligning vedr. selskabsskat i 2024 – og et lidt lavere beløb i overslagsårene. Udligningsbeløbets størrelse afspejler det faktum, at Randers Kommunes provenu pr. indbygger ligger langt under det landsgennemsnitlige provenu pr. indbygger, jf. ovennævnte tabel.

Der henvises til afsnit 2.2 for en nærmere gennemgang af det samlede regnestykke vedrørende selskabsskat.

3.8 Udligning af dækningsafgift af offentlige ejendomme

Med udligningsreformen blev der indført en udligningsordning vedrørende dækningsafgift. Kommunens tilskud eller bidrag pr. indbygger beregnes som 10 pct. af forskellen mellem kommunens provenu pr. indbygger fra dækningsafgift på offentlige ejendomme og det landsgennemsnitlige provenu pr. indbygger.

Beregningen af udligningsbeløbet i 2024 ser således ud for Randers Kommune:

Udligning af dækningsafgift i 2024	Beløb
Land (kr. pr. indbygger)	146,0
Randers (kr. pr. indbygger)	63,4
Forskel (kr. pr. indbygger)	82,5
Folketal (statsgaranti i 2024)	100.511
Udligningsprocent	10
Udligning (mio. kr.), indtægt	0,83

(Negative beløb angiver indtægter/overskud)

Randers Kommune modtager altså 0,8 mio. kr. i 2024 i udligning af dækningsafgift vedrørende offentlige ejendomme.

3.10 Finansieringstilskud

Med udligningsreformen blev det såkaldte finansieringstilskud gjort permanent. Fordelingen fastholdes på niveauet for 2020, dog opdateret med udviklingen i kommunernes befolkningsandel. I 2023 modtog Randers Kommune 91,1 mio. kr. Beløbet i 2024 udgør 91,4 mio. kr. Der forudsættes uændret niveau i overslagsårene, jf. KL's tilskudsmodel.

4. Serviceudgifter

Kommunens serviceudgifter er budgetteret med udgangspunkt i tallene fra budget 2023-26 – hertil er som sædvanlig tillagt byrådsbeslutninger, demografi samt ændrede pris- og lønfremskrivninger m.m.

Nedenfor beskrives en række af de vigtigste poster i forbindelse med serviceudgifterne:

- Demografi
- Effektiviseringskrav i 2027
- Konsekvens af ændrede pris- og lønskøn
- Afskaffelse af Store Bededag som helligdag
- Lovændringer
- Tillægsbevillinger
- Øvrige ændringer
- Servicebuffer og serviceramme

4.1 Demografi

Randers Kommunes demografireguleringer er beskrevet nærmere i særskilt notat, der er vedlagt budgetmaterialet (demografireguleringer i basisbudget 2024-27). Nedenfor følger hovedresultaterne:

Den samlede demografiregulering inkl. efterregulering kan opgøres som følger (ændring i forhold til år 2023):

Samlet demografiregulering (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Småbørn	0,5	5,6	14,8	22,6
Skole	3,8	2,2	0,7	-0,6
Social	9,6	11,5	14,3	17,1
Omsorg	19,1	39,4	59,6	82,8
I alt (inkl efterregulering)	33,1	58,8	89,3	122,0

De nye beregninger viser et reguleringsbehov fra 2023 til 2024 på 33,1 mio. kr. stigende til et reguleringsbehov på 122,0 mio. kr. i 2027 set i forhold til 2023.

I forhold til budget 2023-26 er der tale om følgende ændringer (minus angiver mindreudgift/plus angiver merudgift):

Ændring ift. budget 2023-26	2024	2025	2026	2027
Småbørn	-5,5	-7,4	-6,1	1,8
Skole	5,7	6,5	6,7	5,5
Social	7,3	6,9	6,7	9,5
Omsorg	-5,7	-7,0	-7,0	16,3
I alt (inkl efterregulering)	1,8	-1,1	0,4	33,1

Der er således tale om en merudgift på 1,8 mio. kr. i 2024. I 2025 er der en mindreudgift på 1,1 mio. kr. og i 2026 en lille merudgift på 0,4 mio. kr. Merudgiften i 2027 på i alt 33,1 mio. kr. følger primært af det faktum, at der selvsagt ikke er indregnet en stigning fra 2026 til 2027 i budget 2023-26.

Det samlede resultat for Randers Kommune - inkl. kompensation via bloktilskuddet fremgår af nedenstående tabel:

Nettoresultat demografi (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Ekstra kompensation fra økonomiaftalen	-2,6	-2,6	-2,6	-11,1
Ændrede demografibeløb (jf. demografinotat)	1,8	-1,1	0,4	33,1
I alt	-0,8	-3,6	-2,2	22,0

Der var i budget 2023-2026 forudsat en kompensation på landsplan vedr. demografien på 1,1 mia. kr. i 2024. Økonomiaftalen endte med en kompensation på 1,25 mia. kr. Løftet indebærer en merindtægt på 2,6 mio. kr. årligt for Randers Kommune. For overslagsårene er der i lighed med tidligere år forudsat en kompensation på landsplan på 500 mio. kr. pr. år svarende til 8,5 mio. kr. i 2025 stigende til 25,5 mio. kr. i 2027.

Som beskrevet ovenfor giver demografimodellerne samlet set merudgifter (ift. budget 2023-2026) på 1,8 mio. kr. i 2024. Dette betyder en samlet nettomindeudgift i 2024 på 0,8 mio. kr. De tilsvarende tal for øvrige år fremgår af tabellen ovenfor.

Ovennævnte tal skal desuden ses i sammenhæng med merindtægten fra udligning af det aldersbestemte udgiftsbehov, som beskrevet i afsnit 3.2 ovenfor.

I lighed med tidligere år er demografibeløb, der indebærer budgetudvidelser, placeret på en central konto (konto 6) til udmøntning i forbindelse med de politiske forhandlinger om budget 2024-27. Dette specificeres i nedenstående tabel, der desuden viser, hvilke beløb, der er indregnet i basisbudgettet:

Demografi (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Pulje på konto 6 til senere udmøntning				
Småbørn	0,5	5,6	14,7	22,6
Social	9,6	11,5	14,3	17,1
Omsorg	23,7	44,0	64,2	87,4
Pulje på konto 6 i alt	33,9	61,1	93,2	127,1
Basisbudget				
Skoleområdet	3,8	2,2	0,7	-0,6
Efterregulering omsorg	-4,6	-4,6	-4,6	-4,6
Efterregulering børn	0,0	0,0	0,0	0,0
Basisbudget i alt	-0,7	-2,3	-3,9	-5,1
Demografi i alt	33,1	58,8	89,3	122,0

Det samlede puljebeløb under konto 6 udgør altså 33,9 mio. kr. i 2024 – og dette beløb forudsættes udmøntet varigt i forbindelse med budget 2024-27.

4.2 Effektiviseringskrav i 2027

I forbindelse med byrådets vedtagelse af den økonomiske politik (27. februar 2023) blev det præciseret, at byrådet i forbindelse med den årlige behandling af budgetproceduren træffer beslutning om, hvorvidt der i budgetlægningen skal indarbejdes et effektiviseringskrav eller ej. Ved den efterfølgende godkendelse af budgetproceduren for 2024-2027 blev det besluttet, at der i 2027 indarbejdes et nyt effektiviserings- og besparelseskrav på 20 mio. kr.

Da der i forbindelse med sidste års budgetlægning blev gennemført en større flerårig udmøntning til og med 2026, foreslås det, at der ikke i Budget 2024-2027 udarbejdes forslag til udmøntning af kravet i 2027. Beløbet er i stedet placeret som en central pulje under økonomiudvalget til senere udmøntning.

4.3 Konsekvens af ændrede pris- og lønskøn (PL-skøn)

Der er udarbejdet særskilt notat (vedlagt budgetmaterialet) om konsekvenserne af de ændrede PL-skøn. Nedenfor følger hovedresultaterne.

2023 var det sidste år, hvor den tidligere beslutning om "ingen prisfremskrivning" var gældende. I B2024-27 er der derfor i basisbudgettet forudsat fuld prisfremskrivning af alle arter.

4.3.1 Vedrørende 2023

I budgetforslaget forudsættes følgende disponering af resultatet vedrørende 2023:

Konsekvens af ændret PL-skøn i 2023	Forslag til udmøntning
Modtaget kompensation	-28,2
Reserve i budget 23 til midtvejsregulering	-5,0
I alt	-33,2
Efterregulering (demografi)	9,3
Reservation til regnskab 2023	15,0
Overføres til råderum 2024-27	8,9
Balance	0,0

Som det fremgår, er der en samlet finansiering på i alt 33,2 mio. kr. Denne foreslås anvendt til finansiering af de demografiefterreguleringer på 9,3 mio. kr. som er foretaget i 2023. Herefter resterer der et restbeløb på 23,9 mio. kr.

Af dette beløb foreslås, at der afsættes en pulje på 15 mio. kr. vedrørende stigende priser til udmøntning i forbindelse med regnskabet for 2023. Anvendes beløbet ikke fuldt ud i den forbindelse kan et eventuelt restbeløb indgå i opgørelsen af det økonomiske råderum for næste års budgetlægning. Tilbage er der et beløb på 8,9 mio. kr., der indgår i opgørelsen af råderummet for budget 2024-27 (se afsnit nedenfor for en nærmere beskrivelse af råderummet).

4.3.2 Vedrørende 2024-27

Nedenstående tabel viser merudgifterne i 2024-27 som følge af de ændrede PL-skøn:

Mio. kr., løbende PL	2024	2025	2026	2027
Løn	11,2	67,0	128,3	337,1
Priser	47,8	72,7	99,1	151,2
I alt	59,1	139,6	227,4	488,3

I 2024 kan der samlet beregnes merudgifter på 59,1 mio. kr. fordelt med 11,2 mio. kr. på løn og 47,8 mio. kr. på priser. De tilsvarende tal for 2025-2027 fremgår af tabellen.

Kommunerne kompenseres via bloktilskuddet for de ændrede PL-skøn. Den samlede kompensation fordeles ud til kommunerne efter andelen af folketallet – og i dette tilfælde er det (modsat indkomstoverførsler) en fordel for Randers Kommune, idet kommunens andel af serviceudgifterne (1,63%) er lavere end andelen af folketallet (1,69%).

Udover kompensation fra bloktilskuddet er der i budget 23-26 afsat en PL-pulje til finansiering af de stigende priser. KL foretog i september måned 2022 en opjustering af pris- og lønsskøn for perioden 2022-26. De beregnede konsekvenser heraf er placeret som en pulje under økonomiudvalget til senere udmøntning. Puljen udgør 17,5 mio. kr. i 2024 (24 PL) stigende til 61,8 mio. kr. i 2027 (27 PL).

Den samlede finansiering af de øgede PL-skøn kan specificeres som følger:

Mio. kr. (løbende PL)	2024	2025	2026	2027
Bloktilskud (kompensation)	-65,3	-134,7	-212,0	-482,7
PL-pulje i budget 23-26	-17,5	-37,7	-58,8	-61,8
Finansiering i alt	-82,8	-172,3	-270,8	-544,4

Finansieringen udgør således 82,8 mio. kr. stigende til 544,4 mio. kr. i 2027

Det samlede resultat kan nu sammenfattes som følger:

Mio. kr.	2024	2025	2026	2027
Ændret PL (udgiftssiden)	59,1	139,6	227,4	488,3
Ændret PL (finansiering)	-82,8	-172,3	-270,8	-544,4
I alt (nettoerindtægt)	-23,7	-32,7	-43,4	-56,2

Tabellen viser en samlet nettoerindtægt i 2024 på 23,7 mio. kr. stigende til 56,2 mio. kr.

Nettoerindtægten i de enkelte år slår direkte igennem som en forbedring af råderummet i budgetlægningen 2024-27.

4.4 Afskaffelse af Store Bededag som helligdag

Loven indebærer, at Store Bededag fra 2024 vil være en almindelig arbejdsdag. Formålet med loven er fra regeringens side, at den effektive årlige arbejdstid forøges med en almindelig arbejdsdag for de lønmodtagere, der har fri eller kompenserende fri i forbindelse med Store Bededag.

Der stilles med loven ikke krav om, at de ekstra arbejdstimer skal lægges på Store Bededag (fjerde fredag efter påske). Timerne vil således kunne indgå i arbejdsgiverens almindelige planlægning inden for de vilkår,

der gælder i ansættelsesforholdet for tilrettelæggelsen af arbejdstid. Der er dermed taget højde for, at tilrettelæggelsen af arbejdstid, herunder normperioder m.v. kan være reguleret meget forskelligt i de kollektive overenskomster.

Med afskaffelsen af én helligdag stiger antallet af årlige arbejdsdage i et standardarbejdsår fra 222 til 223 svarende til en årlig stigning i arbejdstid på 0,45 pct. Månedslønnede, der får forøget deres arbejdstid, får efter loven et løntillæg på 0,45 pct. som kompensation herfor. For kommunerne vil det give en ekstra lønudgift på omkring 860 mio. kr. hvilket svarer til ca. 14,5 mio. kr. for Randers Kommune (forudsat at andelen af folketallet på 1,687% anvendes som fordelingsnøgle).

Den samlede lønsum i kommunerne er imidlertid forudsat uændret – der er med andre ord ikke givet kompensation til kommunerne for de generelle lønstigninger. For at neutralisere løntillægget på 0,45 pct. er kommunerne således (ifølge KL) nødt til at foretage tilpasninger for at få økonomien til at gå op, fx ved at tilpasse antallet af medarbejdere, ved brug af færre vikarer eller mindre timelønnet arbejde. Dette gælder dog ikke i forhold til dagtilbud, fritidstilbud mv., da disse områder forpligtes til at levere pasning i én ekstra arbejdsdag og derfor ydes kommunerne en særlig kompensation på disse områder – se nedenstående afsnit om ”lovændringer”.

I basisbudgettet for 2024-27 er det forudsat, at Randers Kommune følger ovennævnte forudsætninger – og dermed at de enkelte forvaltninger/aftaleenheder foretager de nødvendige tilpasninger, så den samlede lønsum forbliver uændret.

4.5 Lovændringer (lov og cirkulæreprogram)

Nedenstående tabel viser oversigten over lovændringerne og øvrige ændringer vedrørende serviceområderne. Det er forudsat, at Randers Kommune har mer-/eller mindreudgifter svarende til andelen af den modtagne kompensation:

Lovændringer (mio. kr.), 24 PL	2024	2025	2026	2027
Styrket offentligt-privat samarbejde og udbud	0,08	0,08	0,13	0,13
Indskrænket mulighed for udmåling af rådighedstimer	0,33	0,33	0,33	0,33
Barnets Lov	5,86	6,77	8,57	9,33
Hurtigere og mere fleksibel hjælp til borgere med en hastigt fremadskridende sygdom	0,17	0,17	0,17	0,17
Omlægning af indsatsen mod hjemløshed og udvidelse af ordning om udslningsboliger og indretning af bofællesskaber m.v.	4,60	5,25	6,03	6,23
Forlængelse af forsøg med et socialt frikort	0,11	0,00	0,00	0,00
Mere målrettede tilbud, udvidet mulighed for samtaler over video eller telefon, forenkling af opfølgning i skærpet tilsyn, m.v.	0,74	0,73	0,73	0,73
Afskaffelse af indtægtsregulering som følge af pensionistens egen arbejdsindtægt i folkepensionens grundbeløb og pensionstillæg, justering af reglerne med henblik på mere rimelige pensionsberegninger m.v.	0,22	0,00	0,00	0,00
Arbejdsløshedskasserne får ansvaret for kontaktførelsen i de første 3 måneder, et forenklet kontaktførelse m.v., permanentgørelse af forsøg om jobrettet indsats til unge, forenkling af krav til vejledning m.v.	-2,80	-2,71	-2,70	-2,70
Afskaffelse af store bededag som helligdag	2,59	2,59	2,59	2,59
Bekendtgørelse om udvidet producentansvar for filtre til tobaksvarer	0,56	0,56	0,56	0,56
Restpulje ØU	0,05	0,05	0,14	0,14
LC i alt	12,51	13,81	16,55	17,51
Finansiering af MitID-support i Borgerservice i 2023 og 2024	0,26	0,00	0,00	0,00
Etablering af lokale energikoordinationsfora	0,22	0,11	0,00	0,00
Kommunalt opgavebortfald sfa regionalt dobbeltdiagnosetilbud	0,00	-0,29	-2,10	-1,46
Frafald af kommunal takstfinansiering til særlige pladser	-0,87	-1,74	-1,74	-1,74
Det Fælleskommunale ESR	-1,83	-1,83	-1,83	-1,83
Øvrige reguleringer i alt	-2,22	-3,76	-5,67	-5,031
Retten til tidlig pension (Arne II)	-4,29	-4,29	-4,29	-4,29
Ændringer i alt (LC, øvrig og Arne II)	6,00	5,76	6,58	8,19
Forøgelse af bloktilskuddet	-6,00	-5,76	-6,58	-8,19
Balance	0,00	0,00	0,00	0,00

Beløbene er i første omgang placeret i en central pulje (under økonomiudvalget) til senere udmøntning. Forvaltningen vil således foretage en nøjere vurdering af alle ovennævnte lovændringer i takt med, at yderligere oplysninger modtages fra KL.

Nedenfor lidt nærmere om nogle af ovennævnte lovændringer/øvrige reguleringer:

Barnets lov

Barnets lov indføres som ny hovedlov for det specialiserede børne- og ungeområde, og loven medfører en lang række ændringer i forbindelse med anbringelser, bl.a. bliver det obligatorisk at lave undersøgelser af søskende til anbragte grundet omsorgssvigt. Kompensationen udgør 5,86 mio. kr. i 2024 stigende til 9,33 mio. kr. i 2027.

Omlægning af indsatsen mod hjemløshed og udvidelse af ordningen om udslusningsboliger og indretning af bofællesskaber

Omlægningen af indsatsen mod hjemløshed indebærer bl.a., at statsrefusionen for herbergsophold afskaffes for ophold på over 90 dage i løbet af et år. Dette vil forøge kommunens udgifter.

Samtidig indføres der statsrefusion på de indsatser, der bevilges i forbindelse med, at borgeren overgår til permanent bolig. Statsrefusionen for Randers Kommune forventes at udgøre 0,7 mio. kr. i 2024 stigende til 1,9 mio. kr. i 2027, hvilket ligeledes er indarbejdet i budgettet (på en særskilt post under øvrig drift).

Kommunerne vil som noget nyt have kompetence til at udskrive borgerne fra tilskud efter servicelovens § 110.

Afskaffelse af Store Bededag som helligdag

Der henvises til tidligere beskrivelse. Kompensationen på 2,6 mio. kr. årligt vedrører de øgede udgifter til én yderligere åbningsdag i dagtilbud, fritidstilbud m.m. Herudover modtager kommunen 0,6 mio. kr. årligt til at dække øgede udgifter til sygedagpenge.

Finansiering af MitID-support i Borgerservice

Kommunerne kompenseres for udgifterne til drift af MitID i Borgerservice i 2023 og 2024. Kompensationen udgør 0,26 mio. kr. i 2024, og kan ikke dække de kommunale udgifter forbundet med overgangen til MitID.

KL skriver i deres budgetvejledning en anbefaling om, at man i den enkelte kommune tilpasser serviceniveauet, også selvom det kan indebære, at borgerne må vente længere på hjælp til MitID. Forvaltningens arbejde med at tilpasse serviceniveauet er beskrevet i særskilt notat om Borgerservice.

Det fælleskommunale ESR

Det er forudsat at kommunernes bloktilskud nedjusteres med 1,8 mio. kr. som følge af at driften af it-systemet ESR (til at beregne og opkræve ejendomsskat) ifølge planen skulle overgå til staten.

Den aktuelle situation er imidlertid, at kommunerne beholder opgaverne med efterregulering for perioden 2021-2023 – en opgave, der først vil være afsluttet i 2026. Ifølge økonomiaftalen for 2024 er det derfor aftalt, at regeringen og KL genoptager drøftelserne med henblik på at opnå enighed om kompensation til kommunerne for de opgaver, der forbliver i kommunerne – herunder udgift til ESR i 2024-26.

Retten til tidlig pension (Arne II)

Servicerammen er reduceret med 255 mio. kr. svarende til 4,3 mio. kr. for Randers Kommune. Punktet vedrører anden delaftale om nytænkning af beskæftigelsesindsatsen, som finansierer ret til tidlig pension. Ændringen er forudsat udmøntet fuldt ud i Randers Kommunes budget.

Ændringer uden modpost i kommunens budget

Udover ovennævnte ændringer er der (i lighed med tidligere år) en række mindre ændringer, som ikke udmøntes, da der ikke er modposter i kommunens budget. Ændringerne vedrører primært ændret medfinansiering af større digitaliseringsprojekter på landsplan.

I 2024 er der tale om en mindreindtægt på 1,0 mio. kr. I 2025 er der tale om en merindtægt på 0,2 mio. kr. og i 2026-2027 er der merindtægter på 1,4 mio. kr. Sidstnævnte skyldes primært, at en række aftalte IT-projekter med kommunal medfinansiering udløber med udgangen af 2025, hvorefter bloktilskuddet igen forøges.

4.6 Tillægsbevillinger

I lighed med tidligere år er tillægsbevillinger givet siden budgetvedtagelsen indarbejdet – både fra 1. og 2. budgetopfølgning samt de løbende sager.

Som det fremgår af nedenstående tabel, vedrører langt hovedparten af de indarbejdede bevillinger ”afledt drift” i forbindelse med anlægsprojekter (der henvises til anlægsoversigterne for en nærmere specifikation heraf)

Tillægsbevillinger (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Afledt drift	3,9	5,6	6,0	5,9
Øvrige bevillinger	0,3	0,3	0,3	0,5
I alt	4,2	5,9	6,3	6,4

4.7 Øvrige ændringer

Af øvrige ændringer kan bl.a. nævnes følgende:

Ændringer vedrørende valg

Der er indarbejdet en forventet merudgift på 0,5 mio. kr. vedrørende EP-valget i 2024. Desuden er der indarbejdet udgifter på 3,3 mio. kr. til et forventet Folketingsvalg i 2026. Ved sidste års budgetlægning (B2023-2026) var der ikke medtaget udgifter hertil, idet valget først blev forventet i 2027.

Reserveret buffer vedrørende afledt drift

Udover ovennævnte tillægsbevillinger vedrørende afledt drift er der i basisbudgettet indarbejdet en bufferpulje vedrørende afledt drift på 2 mio. kr. i 2024 stigende til 8 mio. kr. i 2027. Denne bufferpulje skal imødegå forventede fremtidige udgifter til ”afledt drift” på nye anlægsprojekter jf. de budgetmodeller byrådet har besluttet vedrørende afledt drift på bygningsområdet samt vej- og stiområdet.

4.8 Servicebuffer og serviceramme 2024

Servicebuffer i 2024 og frem

Der er (i lighed med tidligere år) indregnet en servicebuffer på 40 mio. kr. i 2024 og frem. Formålet med bufferen er at imødegå eventuelle sanktioner på landsplan (jf. ovenfor) og skabe mulighed for forbrug af overførte midler. Bufferen er ikke finansieret, men neutraliseres af en modpost under finansforskydninger (se afsnit 8.2)

Service ramme i 2024

KL har som vanligt beregnet en såkaldt teknisk service ramme for hver enkelt kommune.

Kommunens vejledende service ramme for 2024 kan opgøres til 4.992,8 mio. kr. (inkl. kommunens andel af det aftalte løft på 1,7 mia. kr. netto på landsplan).

Nedenstående tabel sammenholder KL's beregnede service ramme med det service budget, der er indregnet i basisbudgettet for 2024:

Service ramme (mio. kr.)	Mio. kr.
Vejledende service ramme	4.992,8
Basisbudget 2024	4.910,9
Underskridelse	-82,0

Tabellen viser, at service budgettet i basisbudgettet ligger 82,0 mio. kr. under den tekniske ramme fra KL. Årsagen hertil er primært bevillinger, der udløber i 2024 (i alt knap 40 mio. kr.). Hertil kommer det indarbejdede effektiviseringsbidrag i 2024 samt den beskrevne overkompensation vedrørende PL-fremskrivningen.

5. Øvrig drift

Budgetposterne på øvrig drift vedrører følgende 3 områder, der tilsammen medfører en udgift på ca. 2,5 mia. kr. i 2024, jf. nedenstående specifikation:

Øvrig drift, mio. kr., 2024 PL	2024	2025	2026	2027
Indkomstoverførsler	2.151,2	2.199,3	2.247,4	2.281,4
Centrale refusionsordninger mv.	-51,6	-53,6	-55,1	-58,3
Aktivitetsbestemt medfinansiering, sundhedsområdet	407,0	407,0	407,0	407,0
Øvrig drift i alt	2.506,5	2.552,6	2.599,3	2.630,1

(- angiver indtægt, + angiver udgift)

Nedenfor beskrives de enkelte poster nærmere:

5.1 Indkomstoverførsler

Indkomstoverførslerne er beskrevet nærmere i særskilt notat vedlagt budgetmaterialet ("indkomstoverførsler 2023-2027"). Nedenfor følger hovedpunkterne.

Budgetlægningen af indkomstoverførslerne i selve budgetåret (dvs. 2024) er som sædvanlig sket under hensyntagen til egne regnskabserfaringer samt KL's skøn over udviklingen på området. For overslagsårene er alle poster budgetlagt ud fra KL's fremskrivningsprocenter på de enkelte poster:

Indkomstoverførslerne kan specificeres som følger:

Indkomstoverførsler (mio. kr.) 2024 PL	2024	2025	2026	2027
Beskæftigelsesudvalget	2.117,4	2.165,3	2.213,1	2.246,5
Arbejdsløshedsdagpenge	202,8	209,9	223,1	230,3
Kontanthjælp og ledighedsydelse	296,7	311,7	327,0	343,1
Sygedagpenge og jobafklaring	271,4	270,6	267,1	261,5
Ressourceforløb	67,2	66,1	68,8	69,0
Fleksjob	236,1	240,0	242,1	242,1
Førtidspensioner	715,7	734,8	750,4	763,9
Seniorpension	86,3	92,2	92,5	91,5
Integration	14,3	15,2	14,0	13,0
Beskæftigelsesindsats - jobcentertilbud	76,8	74,2	76,2	78,8
Øvrige indsatser og ydelser	43,1	42,9	43,2	44,0
Boligyldelse og boligsikring	107,1	107,9	108,6	109,3
Socialudvalget	33,7	33,9	34,3	34,9
Tilbud til børn-unge-voksne m. særlige behov	33,7	33,9	34,3	34,9
Børn og familieudvalget	0,1	0,1	0,1	0,1
Familie	0,1	0,1	0,1	0,1
Indkomstoverførsler i alt, 24 PL	2.151,2	2.199,3	2.247,4	2.281,4
Indkomstoverførsler i alt, løbende PL	2.151,2	2.273,2	2.401,0	2.519,2

(- angiver indtægt, + angiver udgift)

Nedenfor følger en kort opsummering med fokus på budget 2024-27.

Ovennævnte budgettal indebærer en betydelig merudgift i forhold til tallene i Budget 2023-2026. Dette fremgår af nedenstående tabel, der desuden viser den modtagne kompensation via bloktilskuddet:

Indkomstoverførsler, mio. kr., løbende PL	2024	2025	2026	2027
Budget 2023-26	2.018,1	2.095,1	2.178,4	2.178,4
Budgetforslag 2024-27	2.151,2	2.273,2	2.401,0	2.519,2
Ændring (merudgift)	133,1	178,1	222,5	340,8
Ændring bloktilskud (merindtægt)	-120,8	-159,1	-195,5	-291,1
Nettoændring (merudgift)	12,3	19,0	27,1	49,7

Tabellen viser, at der på udgiftssiden er merudgifter på 133,1 mio. kr. i 2024. Randers Kommune bliver i 2024 kompenseret med 120,8 mio. kr. – samlet giver dette en nettomerudgift (manko) på 12,3 mio. kr. Denne manko stiger til 49,7 mio. kr. i 2027.

Mankoen skal ses i sammenhæng med udligningen vedrørende det socioøkonomiske udgiftsbehov, hvor der (som beskrevet ovenfor i afsnit 3.2) er en merindtægt på 30,4 mio. kr. i 2024 stigende til 49,1 mio. kr. i 2027. Denne merindtægt skal dog ikke kun "dække" merudgifterne vedrørende indkomstoverførsler, men også stigende udgifter på det specialiserede socialområde mv.

Forvaltningen er i gang med en større analyse/gennemgang af hele beskæftigelsesområdet med det primære formål at reducere kommunens udgiftsandel. Analysen indeholder en grundig talanalyse af udviklingen i de enkelte poster i perioden 2015-2022 og derudover indeholder gennemgangen forslag til en række tiltag på området.

Der henvises til særskilt notat om beskæftigelsesområdet for en uddybning.

5.2 Centrale refusionsordninger mv.

De centrale refusionsordninger vedrører primært den modtagne kompensation på særligt dyre enkeltsager. Herudover indgår der (som noget nyt) en refusion vedrørende udgifter til Housing First-indsatser vedrørende hjemløse som tidligere beskrevet (se afsnit 4.5).

De budgetterede refusionsindtægter kan specificeres som følger:

Centrale refusionsordninger mv. (mio. kr.) 2024 PL	2024	2025	2026	2027
Indtægter fra den centrale refusionsordning	-51,0	-52,0	-53,2	-56,4
Børne- og familieudvalget	-12,0	-12,4	-12,7	-13,8
Socialudvalget	-38,9	-39,7	-40,5	-42,5
Refusionsordning vedr. hjemløse (Housing-First)	-0,7	-1,6	-1,9	-1,9
I alt	-51,6	-53,6	-55,1	-58,3

Tabellen viser budgetterede refusionsindtægter på 51,6 mio. kr. i 2024 stigende til 58,3 mio. kr. i 2027. Heraf udgør indtægterne fra den centrale refusionsordning 51,0 mio. kr. stigende til 56,4 mio. kr. – altså langt hovedparten.

På landsplan forventes indtægterne fra den centrale refusionsordning at stige ganske betragteligt – og som følge heraf reduceres bloktilskuddet tilsvarende.

Nedenfor vises de relevante tal for Randers Kommune (løbende PL):

Indtægter fra central refusionsordning, mio. kr.	2024	2025	2026	2027
Ændring indtægtssiden (merindtægt)	-7,6	-9,0	-10,4	-15,8
Ændring bloktilskud (mindreindtægt)	12,6	13,9	15,3	20,5
Nettoændring (mindreindtægt)	4,9	4,9	4,9	4,7

Randers Kommunes indtægter fra den centrale refusionsordning var budgetlagt til 43,33 mio. kr. i overslagsåret 2024 og nu forventes et indtægtsbudget på 50,96 mio. kr. – altså en merindtægt på 7,6 mio. kr. Bloktilskuddet reduceres imidlertid på 12,6 mio. kr. – hvilket giver en manko på 4,9 mio. kr.

Årsagen til denne manko vedrører det faktum, at Randers Kommune i demografimodellen på socialområdet reguleres med 50% af udgiftsudviklingen på landsplan. Når indtægtssiden ændres, bør reguleringen ligeledes være på 50% (af hensyn til symmetri i modellen). Som følge heraf er socialrådets andel af de forøgede indtægter på landsplan kun indregnet med 50%.

Socialområdet har en decentraliseringsmodel, der indebærer, at merindtægter (udover budgettet) tilfalder området, mens mindreindtægter skal finansieres af området selv. I forbindelse med budgetlægningen for 2024-27 skal der tages stilling til, om familieområdet ligeledes skal overgå til decentraliseringsmodellen eller om afregning af mer-/mindreindtægter fortsat skal ske via kommunekassen.

5.3 Aktivitetsbestemt medfinansiering på sundhedsområdet

Regeringen har med økonomiaftalen valgt at videreføre fastfrysningen af den kommunale medfinansiering af sundhedsvæsenet (aktivitetsbestemt medfinansiering) i 2024. Fastfrysningen, herunder acontobetaling, sker på baggrund af samme model som tidligere.

Ministeriet har udmeldt kommunefordelte tal – og tallet for Randers Kommune er 406,98 mio. kr. Dette beløb er indregnet i budgetforslaget for 2024 og frem.

6. Skattefinansieret anlæg

De skattefinansierede anlæg budgetlægges med udgangspunkt i overslagsårene fra 2023-26 – herunder 2027 fra den nuværende 10-årige investeringsplan. Hertil korrigeres for byrådsbeslutninger og ændret PL-fremskrivning.

Anlægsbudgettet i budgetforslaget 2024-2027 ser ud som følger:

Mio. kr.	2024	2024	2025	2026
Skattefinansieret anlæg, udgifter (ex buffer)	187,8	159,4	154,1	176,1
Skattefinansieret anlæg, indtægter	-16,3	-17,1	-5,6	-9,2
Nettoresultat	171,5	142,3	148,5	166,9

(- angiver indtægt, + angiver udgift)

Gennemsnittet af de skattefinansierede bruttoudgifter (ex buffer i 2024) udgør 169,4 mio. kr. – altså er målsætningen om at være på vej fra 150 mio. kr. til 200 mio. kr. opfyldt (se også hovednotatet om basisbudgettet).

Nedenstående tabel specificerer de væsentligste anlægsprojekter, der er indregnet i basisbudgettet (inkl. buffer):

Anlægsprojekt	2024	2025	2026	2027
Skattefinansierede anlæg	211,5	142,3	148,5	166,9
Økonomiudvalget	40,9	0,9	0,0	48,1
Anlægsbuffer	40,0	0,0	0,0	0,0
Anlægspulje til politisk udmøntning	0,9	0,9	0,0	48,1
Børne- og familieudvalget	13,4	5,6	0,0	0,0
Etablering af daginstitution i Dronningborg	7,9	0,0	0,0	0,0
Forbedring af indeklima	5,5	5,6	0,0	0,0
Socialudvalget	5,0	8,6	5,7	0,0
Økonomisk handleplan BA23-26	5,0	8,6	5,7	0,0
Miljø- og teknikudvalget	86,3	83,4	86,1	84,7
Anlæg af cykelstier, ramme	1,3	1,3	1,3	1,3
Bygningsvedligehold, pulje	50,6	45,8	48,0	57,1
Diverse vejprojekter, ramme	1,6	1,6	3,8	3,8
Energibesparende foranstaltninger, pulje	17,1	17,1	17,1	17,1
Gudenåstien, finansiering	1,1	0,0	0,0	0,0
Infrastruktur, koordinering/styring	1,0	1,0	1,0	1,0
Infrastrukturplan, reservation	10,7	10,5	10,1	-0,4
Naturforvaltningsprojekter	3,6	3,6	3,6	3,6
Private vejes istandsættelse, ramme	0,0	0,0	0,0	0,0
Sikre skoleveje mv., ramme	1,3	1,3	1,3	1,3
Stiforbindelse Rds. Station-Busterminal	-1,8	0,0	0,0	0,0
Udbyhøjfærge - dokning 2025	0,0	1,3	0,0	0,0
Sundheds-, idræts- og kulturudvalget	9,3	3,1	5,0	4,0

Anlægsprojekt	2024	2025	2026	2027
Anlægspulje til idrætsanlæg	0,8	0,8	1,2	1,2
Breddeidrættens faciliteter	1,1	1,0	2,7	2,7
Facilitetshus i Fårup Sønderbæk	2,2	0,0	0,0	0,0
Hensættelse til kunstgræsbaner fra 2023	1,3	1,2	1,0	0,0
Kunstgræsbane i Nord (B65,HUI,IF Fjord)	1,4	0,0	0,0	0,0
Kunstgræsbane ved SIF Assentoft	1,4	0,0	0,0	0,0
Kunstgræsbaner i Langå	1,4	0,0	0,0	0,0
Tandklinik kapacitetsudvidelser	-0,2	0,0	0,0	0,0
Omsorgsudvalget	2,6	15,7	18,3	0,0
Omdannelse af ældreboliger med kald	2,6	2,6	5,2	0,0
Plejhjem i Dronningborg, servicearealer	0,0	13,1	13,1	0,0
Landdistriktsudvalget	15,2	-5,7	3,3	-0,7
Albæk, områdefornyelse	7,0	-10,1	0,0	0,0
Bygningsforbedringsudvalget	0,3	0,3	0,3	0,3
Mellerup, områdefornyelse	2,6	1,5	0,1	-3,7
Pulje til byfornyelsesprojekter	4,2	1,7	1,9	1,7
Pulje til indsats mod dårlige boliger	1,0	1,0	1,0	1,0
Skole- og uddannelsesudvalget	23,5	16,7	16,1	16,7
Forbedring af indeklima - ramme	5,5	0,0	0,0	0,0
Udbygning af folkeskoler, ramme	17,9	16,7	16,1	16,7
Erhvervs- og planudvalget	15,3	14,1	14,1	14,1
Flodbyen Randers, ramme	1,8	10,8	10,8	10,8
Flodbyen, konsulentbistand	1,3	1,3	1,3	1,3
Flodbyen, markedsføring, salg, udbud mv.	0,3	0,3	0,3	0,3
Flodbyen, programsekretariat/frikøb UMT	2,8	1,8	1,8	1,8
Justesens Plæne, Klimabåndet	7,5	0,0	0,0	0,0
Pulje fra frikøb af hjemfaldspligt	1,7	0,0	0,0	0,0

(- angiver indtægt, + angiver udgift)

Der skal knyttes følgende kommentarer til tabellen:

- **Anlægsbuffer** – Ligesom på service er der også her indarbejdet en buffer på 40 mio. kr. – dog kun ét-årig. Både denne buffer og bufferen vedrørende service er indarbejdet for at imødegå eventuelle sanktioner på landsplan og skabe mulighed for forbrug af overførte midler. Bufferen er ikke finansieret, men neutraliseres af en modpost under finansforskydninger (se afsnit 8.2). Der henvises til investeringsoversigten i særskilt notat om anlæg (vedlagt budgetmaterialet) for en nærmere specifikation af alle anlægsprojekter.
- **Anlægspulje til politisk udmøntning** – Som det fremgår af ovennævnte oversigt er der i 2027 afsat en pulje på 48,1 mio. kr. til udmøntning i forbindelse med de kommende forhandlinger om budget 2024-27. Herudover er der afsat 0,9 mio. kr. i 2024 og 2025 – som også kan udmøntes i forbindelse med budgetlægningen for 2024-27. De 0,9 mio. kr. kommer fra Lov- og cirkulæreprogrammet og vedrører beslutningen om, at klasseloftet i 0.-2. klasse sænkes fra det nuværende loft på 28 til 26

elever. Indfasningen vil ske løbende fra skoleåret 2024/2025, hvor de nye 0. klasser vil være omfattet af loftet. Børne- og Undervisningsministeriet har forudsat, at indførslen af loftet vil medføre, at kommunerne skal oprette 176 nye klasser varigt.

- I forbindelse med udmøntningen henvises til notat om kapacitetsbehov og direktionens anbefalinger vedr. prioritering af frie anlægsmidler. Der skal i den forbindelse gøres særligt opmærksom på de merudgifter som forventes som følge af krav om brandtekniske udbedringer i kommunens bygninger. Det anbefales i forlængelse heraf, at der i budget 2024-2027 reserveres 10 mio. kr. til udbedringer prioriteret til bygninger, hvor der opholder sig børn.

10-årig investeringsplan på anlægsområdet

Randers Kommune udarbejdede sidste år en ny 10-årig investeringsplan frem til 2032. Nedenfor vises beløbene for 2028 og frem (der henvises til anlægspakken for en nærmere beskrivelse):

Anlægsprojekt	2028	2029	2030	2031	2032
Pulje til IT og udvikling af folkeskolerne	16,7	16,7	16,7	16,7	16,7
Pulje til breddeidræt og idrætsanlæg	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Flodbyen Randers	14,1	14,1	14,1	14,1	14,1
Flodbyen Randers, opsparing til Klimabro	24,4	26,4	28,4		
Infrastruktur, koordinering/styring	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Infrastrukturplan, finansiering til koordinering/styring	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4	-0,4
Infrastrukturpulje - veje, cykelstier, sikre skoleveje	6,3	6,3	6,3	6,3	6,3
Bygningsvedligehold	59,4	59,4	59,4	59,4	59,4
Pulje til energibesparende foranstaltninger (låneberettigede)	17,1	17,1	17,1	17,1	17,1
Naturforvaltningsprojekter	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6
Pulje til indsats mod dårlige boliger, netto	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Pulje til byfornyelsesprojekter, netto	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
I alt eksklusiv prioriteringspulje	149,1	151,1	153,1	124,7	124,7
Pulje til politisk prioritering - inkl. demografisk udbygning	49,0	52,2	55,5	86,8	86,8
I alt inkl. prioriteringspulje	198,1	203,4	208,6	211,5	211,5

Vejledende anlægsramme 2024

I lighed med sidste år har KL udarbejdet en vejledende anlægsramme for kommunerne. Rammen vedrører skattefinansieret bruttoanlæg inkl. udgifter til byggemodning/jordkøb og er for Randers Kommune opgjort til 262,6 mio. kr.

Det samlede regnestykke ser da ud som følger:

Anlægsramme 2024	Mio. kr.
Skattefinansieret bruttoanlæg (inkl. buffer)	227,8
Jordkøb/byggemodning	50,3
I alt	278,1
Vejledende anlægsramme fra KL	262,6
Forskel (overskridelse)	15,5

Tabellen viser i udgangspunktet en overskridelse af rammen på 15,5 mio. kr. (dog inkl. ovennævnte tekniske anlægsbuffer på 40 mio. kr.). Rammen fra KL er dog udarbejdet med udgangspunkt i det historiske anlægsniveau for hver kommune i perioden 2014-2023, der er ganske lavt for Randers Kommune (2.736 kr. pr. indbygger) sammenlignet med landsgennemsnittet (3.775 kr. pr. indbygger). Selv om der i forbindelse med opgørelsen af den vejledende anlægsramme reguleres med 25% af forskellen til landsgennemsnittet bliver den samlede ramme til Randers Kommune dermed forholdsvis lav.

7. Jordforsyning, ældreboliger og brugerfinansieret område

Nedenfor følger en nærmere beskrivelse af henholdsvis jordforsyning, ældreboliger og det brugerfinansierede område:

7.1 Jordforsyning

Som sædvanlig er området budgetlagt, så det samlet går i balance i budgetperioden

Nedenstående tabel viser hovedposterne på jordforsyningsområdet:

Mio. kr. 2024-priser	2024	2025	2026	2027	2024-2027
Grundsalg, boligformål, ramme	-26,9	-36,2	-36,3	-36,2	-135,5
Grundsalg, erhvervsformål, ramme	-12,5	-12,5	-12,5	-12,5	-50,0
Udbudte grunde, egen bevilling	-11,6	-2,3	-2,2	-2,3	-18,5
Grundsalg, Indtægter i alt	-51,0	-51,0	-51,0	-51,0	-204,0
Jordkøb	19,5	19,5	19,5	19,5	78,0
Pulje til investeringer, offentlige formål	1,4	1,4	1,4	1,4	5,6
Jordkøb mv. i alt	20,9	20,9	20,9	20,9	83,6
Byggemodning boligformål, ramme	23,9	23,9	23,9	23,9	95,6
Byggemodning erhvervsformål, ramme	-7,8	3,5	3,5	3,5	2,7
Øvrige projekter	13,3	1,3	1,3	1,3	17,2
Byggemodning i alt	29,4	28,7	28,7	28,7	115,5
Jordforsyning netto	-0,7	-1,4	-1,4	-1,4	-4,9
Renter og afdrag på eksisterende lån	2,1	0,8	0,2		3,1
Projekter finansieret af jordforsyningen		0,6	0,6	0,6	1,8
Jordforsyning, 2024-priser	1,4	0,0	-0,6	-0,8	-0,0

(- angiver indtægt, + angiver udgift)

Der henvises til særskilt notat om jordforsyning for en nærmere beskrivelse.

7.2 Ældreboliger

Budgettet til ældreboliger kan specificeres som følger:

Ældreboliger (mio. kr.), 2024-PL	2024	2025	2026	2027
Ældreboliger - drift	-40,6	-40,6	-40,6	-40,6
Ældreboliger - renter	1,8	1,8	1,9	1,9
Ældreboliger - afdrag	43,0	43,7	44,5	45,2
Ældreboliger i alt	4,1	4,9	5,7	6,5

(- angiver indtægt, + angiver udgift)

Tabellen viser at huslejeindtægterne forventes at udgøre 40,6 mio. kr. i 2024, mens udgifter til renter og afdrag vedrørende ældreboliglån udgør hhv. 1,8 mio. kr. og 43,0 mio. kr. De tilsvarende tal for 2025-27 fremgår af tabellen.

7.3 Brugerfinansieret område (affaldsområdet)

Budgettet til det brugerfinansierede område kan specificeres som følger:

Brugerfinansieret (mio. kr.), 2024 PL	2024	2024	2025	2026
Tjenestemandspensioner (brugerfinansieret)	0,2	0,2	0,2	0,2
Brugerfinansieret område, drift	-13,0	-13,0	-13,0	-13,0
Brugerfinansieret område, anlæg	7,4	0,0	0,0	0,0
I alt	-5,5	-12,8	-12,8	-12,8

(- angiver indtægt, + angiver udgift)

På det brugerfinansierede område (drift) budgetlægges fortsat med et overskud på 13,0 mio. kr. årligt med henblik på affaldsområdets afvikling af gæld til det skattefinansierede område (kommunekassen). Gælden på området forudsættes fortsat afviklet som hidtil planlagt i 2025.

Byrådet har den 27. februar 2023 givet anlægsbevilling på 46 mio. kr. til anskaffelse af beholdere og ombygning af undergrundsstationer. Anlægsprojektet udføres i 2023 og 2024, fordelt med 39 mio. kr. i 2023 og 7,4 mio. kr. i 2024.

Der henvises til budgetbemærkningerne på området (Miljø og Teknik, takstfinansieret) for en nærmere beskrivelse heraf.

8. Finansposter

8.1 Renter, Optagne lån, afdrag på lån

Renter

Ved budgetlægningen er der taget udgangspunkt i den eksisterende låneportefølje i 2024-27 samt nye lånoptagelser i budgetperioden.

Renteudgifterne er budgetlagt ud fra de gældende rentesatser på de fastforrentede lån og med en variabel rentesats på 4,5% i 2024 og frem. Renteindtægterne fra den likvide beholdning er budgetteret med udgangspunkt i en rentesats på 1,5 % i hele budgetperioden.

De samlede renteindtægter/-udgifter kan opgøres som følger:

Renter (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Renter af likvide aktiver mm.	-12,0	-11,5	-11,0	-10,5
Renteudgifter ældreboliger	1,8	1,8	1,9	1,9
Renteudgifter øvrige lån	24,8	22,3	20,7	18,9
Renteudgifter nye lån	0,0	1,1	1,5	2,1
Renteudgifter jordforsyning	0,1	0,0	0,0	0,0
Renter i alt	14,7	13,8	13,1	12,5
Renter i alt ekskl. Ældreboliger og jordforsyning	12,8	12,0	11,3	10,6

(- angiver indtægt, + angiver udgift)

Renteudgifterne ekskl. ældreboliger og jordforsyning udgør 12,8 mio. kr. netto i 2024, og falder til 10,6 mio. kr. i 2027.

Lånoptagelse

Der er indregnet maksimal lånoptagelse ud fra ordinær låneadgang svarende til 31,6 mio. kr. i 2024. I lighed med sidste år er der ikke indregnet lånedispensationer i 2024 og frem.

Der kan søges fra følgende puljer:

- *Den ordinære lånepulje på 200 mio. kr. (ansøgningsfrist den 14. august)* - Forvaltningen har fremsendt ansøgning om andel i lånepuljen svarende til 50 mio. kr. vedrørende bygningsvedligehold og ministeriet forventer at svare inden udgangen af august måned. I det omfang kommunen modtager dispensation om optagelse af lån, vil det - fratrukket renter og afdrag i budgetperioden - forbedre det økonomiske råderum.
- *Pulje på 300 mio. kr. målrettet likviditetsmæssige konsekvenser af ny afregningsmodel på skatteområdet* – I den nuværende ordning modtager kommunerne ejendomsskatterne to gange om året (jan/feb. og juli/aug.). I den nye afregningsmodel modtages beløbene i stedet fire gange om året (jan, april, juli og okt.). Det vil betyde en forværret likviditet for alle landets kommuner – dog i mindre grad for de kommuner der – som Randers – først modtager ejendomsskatterne i feb. og aug. (i stedet for jan. og juli). Det forventes derfor ikke, at Randers Kommune kan komme i spil

til puljen. Forvaltningen planlægger derfor ikke at ansøge puljen. Ansøgningsfristen er 1. september, og der vil i givet fald være tale om 10-årige lån.

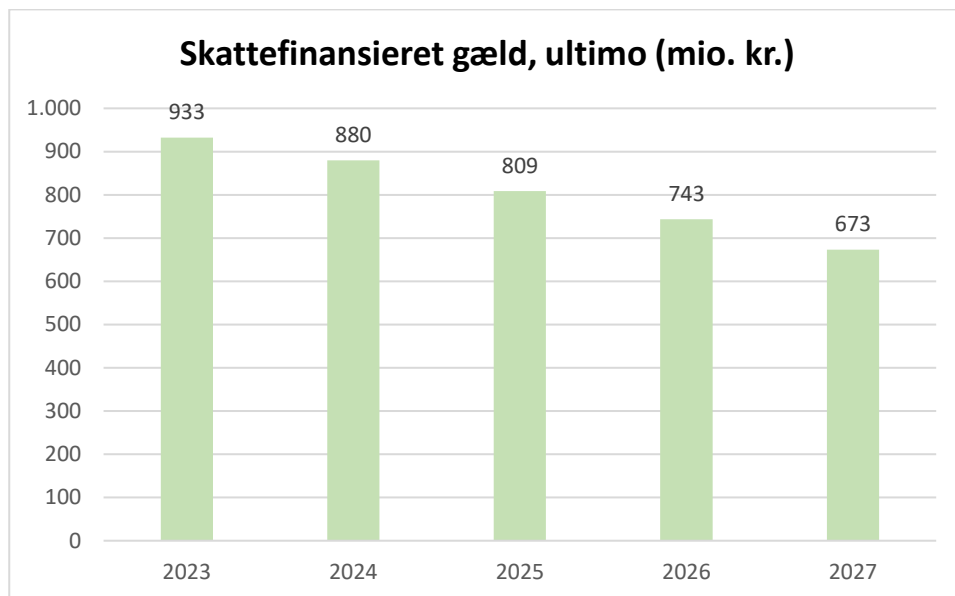
- *Pulje på 200 mio. kr. vedrørende udvidelse af bo-kapaciteten på socialområdet* – Puljen er målrettet en udvidelse af bo-kapaciteten omfattet af servicelovens §§ 107 og 108, og Randers Kommune har ikke projekter i 2024, som vedrører disse områder. Puljen eksisterer også i 2025 og 2026, og her kan der eventuelt være projekter, som kan indgå i en kommende ansøgning.

Afdrag på lån

De samlede afdrag kan specificeres som følger:

Afdrag på lån (mio. kr.)	2024	2025	2026	2027
Skattefinansieret gæld	84,1	83,3	82,8	83,3
Nye lån	0,0	1,3	1,8	2,6
Jordforsyning	2,0	0,8	0,2	0,0
Ældreboliger	43,0	43,7	44,5	45,2
I alt	129,1	129,1	129,3	131,1

Afdrag på lån vedrørende den skattefinansierede gæld udgør 84,1 mio. kr. i 2024 og lidt mere de kommende år. Afdragene er væsentligt større end selve lånoptagelsen og bidrager dermed til afviklingen af den skattefinansierede gæld, jf. nedenstående figur:

Det ses, at den skattefinansierede gæld forventes at falde fra 933 mio. kr. ultimo 2023 til 673 mio. kr. ultimo 2027. Dette forudsætter dog, at Randers Kommune ikke realiserer eventuelle lånedispensationer i perioden. I det omfang der optages yderligere lån (udover det forudsatte i budgetforslaget), vil gældsafviklingen blive mindre.

8.2 Finansforskydninger

Posterne under finansforskydninger kan specificeres som følger:

Mio. kr., løbende PL	2024	2025	2026	2027
Frigivelse deponering Naturgas HMN	-2,2	-2,2	-2,2	-2,2
Frigivelse af deponerede beløb	-3,6	-3,6	-3,6	-3,6
Landsbyggefonden	16,5	19,7	8,1	8,1
Udlån beboerindskud	0,0	0,0	0,0	0,0
Andre langfristede tilgodehavender, ejendomsskatter	-22,4	0,0	0,0	0,0
Bufferpulje (modregning til servicebufferpulje)	-40,0	-42,0	-44,2	-46,4
Bufferpulje (modregning anlæg)	-40,0	0,0	0,0	0,0
Kirkerne	0,0	0,0	0,0	0,0
Infrastrukturpulje - klimabro	16,4	18,4	20,4	22,4
Byen til vandet - belåning vedr. Randers Havn	-4,6	-4,5	-4,5	-4,6
Indbetaling til Feriefond	12,7	12,7	12,7	12,7
Finansforskydninger i alt	-67,2	-1,5	-13,3	-13,6

(- angiver indtægt, + angiver udgift)

De enkelte poster beskrives nærmere nedenfor:

Frigivelse af deponering vedr. Naturgas HMN og andre deponerede beløb

Der er budgetteret med frigivelse af indtægten fra salget af HMN Naturgas, som udgør 2,2 mio. kr. årligt.

Desuden er der budgetteret med en gradvis frigivelse af deponerede beløb vedr. lejemål samt opførelse af hal 4 ved Randes Arena. Hertil kommer frigivelse af beløb vedrørende den forudsatte deponering på 25 mio. kr. vedrørende Dronningborghallen. Tilsammen udgør disse beløb 3,6 mio. kr. årligt.

Indskud i landsbyggefonden

Budgetrammen for indskud i landsbyggefonden udgør 16,5 mio. kr. i 2024 stigende til 19,7 mio. kr. i 2025, og herefter udgør rammen 8,1 mio. kr. Rammen er forhøjet i 2024 og 2025, idet overførslerne fra regnskab 2022 til 2023 er indarbejdet i den nye budgetfordeling.

Andre langfristede tilgodehavender, ejendomsskatter

Der er afsat en indtægt på 22,4 mio. kr. i 2024 vedr. indefrosset ejendomsskat. Randers Kommune har et beløb til gode, som modtages i 2024, når staten overtager området. Randers Kommune har årligt et indtægtstab på indefrysingsordningen. Samlet set udgør indtægtstabet 87 mio. kr. Dette tab kan belånes i overgangsperioden. Når opgaven overdrages til staten, skal disse lån indfries. Randers Kommune har imidlertid ikke udnyttet denne lånemulighed i regnskab 2018 og 2019, og derfor vil der være tale om en reel indtægt svarende til tabet i 2018 og 2019.

Modpost til service- og anlægsbuffer

Som tidligere nævnt er der indregnet en bufferpulje på 40 mio. kr. i 2024-27 på service samt en bufferpulje på 40 mio. kr. vedrørende anlæg. Under finansforskydninger indregnes (som sædvanlig) en modpost til disse buffere med henblik på at eliminere den likviditetsmæssige effekt heraf.

Opsparing vedrørende drift og anlæg

De samlede overførsler på drift og anlæg til 2024 forventes at udgøre 252 mio. kr. fordelt med et underskud på driften på 29 mio. kr.⁵ og et overskud vedrørende anlæg på 281 mio. kr.

Det forudsættes, at der samlet set hverken sker opsparing eller forbrug af dette beløb, således at der også ved udgangen af 2027 vil være en samlet nettoopsparing vedrørende service og anlæg på 252 mio. kr.

Opsparing til klimabro/infrastruktur

Opsparingen til klimabroen fremgår af nedenstående tabel:

Opsparing klimabro (mio. kr.)	Før 2019	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	I alt
Gammel opsparing (budget 2016)	10,3										10,3
Lånoptagelse (låneramme 2018)		16,4									16,4
Lånoptagelse (låneramme 2019)			22,9								22,9
Lånoptagelse (låneramme 2020)				11,3							11,3
Lånoptagelse (låneramme 2021)					11,6						11,6
Lånoptagelse (låneramme 2022)						14,0					14,0
Opsparing (jf. budget 2019)		7,0	9,0	11,0	13,0	15,0	17,0	19,0	21,0	23,0	135,0
Finansiering af havnevej			-9,2		-5,0	-6,5					-20,7
Forundersøgelse Klimabro					-3,0						-3,0
Finansiering af kommunikationsindsats Klimabro						-1,0					-1,0
Infrastruktur - projektledelse og koordination						-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-3,0
Renter og afdrag på lån				-1,8	-2,2	-3,0	-4,6	-4,5	-4,5	-4,6	-25,2
I alt	10,3	23,4	22,7	20,5	14,4	17,9	11,8	13,9	15,9	17,8	168,6
Samlet opsparing (akk)	10,3	33,7	56,4	76,9	91,3	109,2	121,0	134,9	150,8	168,6	

Den samlede opsparing udgør således 109,2 mio. kr. ved udgangen af 2023 og forventes at udgøre 168,6 mio. kr. ved udgangen af 2027.

Opsparingen til klimabroen fragår kommunens disponible kassebeholdning – der henvises til hovednotatet om basisbudgettet for en nærmere beskrivelse heraf.

Indbetaling til Feriefond

I lighed med tidligere år er der reserveret 12,7 mio. kr. årligt som indbetaling til Feriefonden. De 12,7 mio. kr. er placeret som en finanspost under finansforskydninger.

⁵ På service forventes i udgangspunktet overført et underskud på 7,3 mio. kr. (jf. budgetopfølgningen pr. 31/5). I dette tal er der dog ikke taget hensyn til, at der vil blive overført i alt 21,9 mio. kr. til råderummet til B2024-2027 – bestående af overkompensation på 13,0 mio. kr. vedr. COVID-19 og Ukraine 2022 samt 8,9 mio. kr. vedr. midtvejsregulering af PL. Det samlede underskud på service ved udgangen af 2023 forventes derfor at være 29,2 mio. kr.

Underbilag 1 – Udligning af udgiftsbehov (specifikationer)

I udligningen af udgiftsbehov indgår et beregnet udgiftsbehov, der består af et aldersbestemt udgiftsbehov og et socioøkonomiske udgiftsbehov. Tallene for Randers Kommune ser ud som følger:

Mio. kr.	Udgiftsbehov	Finansieringsbidrag	Forskel	Udligningseffekt (+ = tab)
Aldersbestemt	4.967,4	4.965,4	-2,0	-1,9
Socioøkonomisk	2.758,6	2.445,6	-312,9	-291,0
I alt	7.726,0	7.411,0	-315,0	-292,9

Tabellen viser, at af det samlede modtagne beløb fra udligningen af udgiftsbehov på 292,9 mio. kr. kommer langt hovedparten fra udligningen af det socioøkonomiske udgiftsbehov (nemlig 291 mio. kr.) mens det aldersbestemte udgiftsbehov kun udgør 1,9 mio. kr.

Nedenstående tabeller viser udregningen af disse to former for udgiftsbehov. Desuden vises hvor meget den enkelte aldersgruppe/socioøkonomiske kriterie netto bidrager med til udligningen

Opgørelse af det aldersbestemte udgiftsbehov i 2024

Aldersbestemt, nyt skøn	Enhedsbeløb (kr.)	Antal Randers	Udgiftsbehov (mio. kr.)	Finansieringsbidrag (mio. kr.)	Nettoresultat (mio. kr.)	Udligning (mio. kr.) + = tab
0-5 årige	71.714	6.264	449,2	450,4	1,1	1,1
6-16 årige	91.535	12.027	1.100,9	1.094,4	-6,5	-6,1
17-19 årige	31.177	3.669	114,4	110,7	-3,7	-3,4
20-24 årige	28.660	5.463	156,6	180,7	24,2	22,5
25-29 årige	33.489	6.112	204,7	230,4	25,7	23,9
30-34 årige	33.578	6.581	221,0	228,4	7,4	6,9
35-39 årige	31.984	5.810	185,8	192,7	6,8	6,4
40-44 årige	35.685	5.755	205,4	204,6	-0,8	-0,7
45-49 årige	35.908	6.757	242,6	228,4	-14,2	-13,2
50-54 årige	38.898	7.164	278,7	256,7	-22,0	-20,4
55-59 årige	42.130	7.229	304,6	296,4	-8,1	-7,6
60-64 årige	47.620	6.279	299,0	295,9	-3,1	-2,9
65-74 årige	40.243	10.668	429,3	423,1	-6,3	-5,8
75-84 årige	51.618	8.278	427,3	407,7	-19,6	-18,3
85+ årige	141.764	2.455	348,0	334,2	-13,9	-12,9
Befolkningstilbagegang	78.123		0,0	30,8	30,8	28,6
Aldersbestemt udgiftsbehov i alt		100.511	4.967,40	4.965,4	-2,0	-1,9

Tabellen viser at det opgjorte udgiftsbehov er 4.967,4 mio. kr. og at finansieringsbidraget kan opgøres til stort set samme beløb – nemlig 4.965,4 mio. kr. Forskellen er altså 2,0 mio. kr. og udligningen (93%) kan dermed opgøres til en nettogevinst på 1,9 mio. kr.

Opgørelse af det socioøkonomiske udgiftsbehov i 2024

Socioøkonomisk udgiftsbehov	Vægt	Antal Land	Antal Randers	Andel Randers (pct)	Udgiftsbehov Randers (mio. kr.)	Finansieringsbidrag (mio. kr.)	Nettoresultat (mio. kr.)	Udligning (mio. kr.) + = tab
20-59 år uden beskæftigelse	0,19	361.893	6.817	1,88	518,9	464,7	-54,2	-50,4
25-49 årige uden erhvervsudd.	0,13	236.897	4.816	2,03	383,2	317,9	-65,2	-60,7
Billige private boliger	0,06	263.300	8.482	3,22	280,2	146,7	-133,5	-124,1
Psykiatriske patienter	0,02	132.566	1.842	1,39	40,3	48,9	8,6	8,0
Almene boliger	0,12	506.454	8.414	1,66	289,0	293,5	4,4	4,1
Børn i familier med lav uddannelse	0,09	56.516	1.055	1,87	243,6	220,1	-23,5	-21,8
Enlige over 65	0,03	529.318	9.385	1,77	77,1	73,4	-3,7	-3,5
Personer med lav indkomst	0,05	114.342	2.368	2,07	150,1	122,3	-27,8	-25,9
Udviklingshæmmede/handicappede	0,04	44.280	952	2,15	124,7	97,8	-26,9	-25,0
Indvandrere og efterkommere	0,06	578.383	6.792	1,17	102,2	146,7	44,6	41,5
Lønmodtagere på grundniveau	0,04	916.116	17.352	1,89	109,8	97,8	-12,0	-11,2
Regional ledighed for forsikrede ledige	0,02	61.503	1.035	1,68	48,8	48,9	0,1	0,1
Børn af enlige forsørgere	0,02	158.138	2.944	1,86	54,0	48,9	-5,1	-4,7
Børn som er flyttet	0,03	30.588	399	1,30	56,7	73,4	16,6	15,5
Lav middellevetid	0,02	3.062.952	67.414	2,20	63,8	48,9	-14,9	-13,9
Gennemsnitlig afstand til arbejdspladser	0,02	4.128.607	87.510	2,12	61,5	48,9	-12,5	-11,7
Befolkningstæthedskriterium	0,01	7.528.453	136.306	1,81	26,2	24,5	-1,8	-1,7
45-64 årige med begrænset erhvervs erfaring	0,05	181.878	3.222	1,77	128,4	122,3	-6,1	-5,7
I alt	1,00	18.822.308	363.656	1,93	2.758,6	2.445,6	-312,9	-291,0

Tabellen viser at det opgjorte udgiftsbehov er 2.758,6 mio. kr. Finansieringsbidraget kan opgøres til 2.445,6 mio. kr. – altså en forskel på 312,9 mio. kr. og dermed en nettogevinst ved udligningen på 291 mio. kr.

Ovenstående tabel viser, hvilke kriterier, der især bidrager til denne nettogevinst – det ses, at det især er de tre første kriterier der bidrager – herunder i særlig grad ”billige private boliger”.